

HARIUNAS

MŪSŲ GINKLAS, MŪSŲ MOKSLAS — LIETUVAI TĖVYNEI

TURINYS

1. Mūsų kelias gyvenimo perspektyvoje.
  2. Asp. Jurkūnas, Prisikėlusiai Tėvynėi (eilėr.).
  3. Kar. j. psk. Bardzilauskas, A. A. kar. j. psk. Venckūnas.
  4. Kar. gr. Raugas, Jis pavasarį mums paliko, o pats išėjo...
  5. Mjr. Ališauskas, Kapitonas Eduardas Noreika.
  6. Asp. Btms., Baltijos valst. susiaršinimas.
  7. Kar. gr. Jučys, Milžinkapis.
  8. S. Urbonas, Leitenantas Giedrius (Fragmentas).
  9. Asp. Vaitiekavičius, Raitelio daina.
  10. Ltn. Petronis, Vykdytojo pareigos ir galvojimo metodas taktiniuose lauko pratimuose.
  11. Asp. Serevičius, Kai patrankos rieda.
  12. Ltn. Šapronas, Būrys pagrindiniame patrulyje.
  13. Kar. j. psk. Rinkūnas, Šedevras Karo Mokykloje.
  14. Kar. gr. Aleksandravičius, Penktadienis, 1937 m. kovo 5 d. Kudirkos laiptais (eilėr.).
  15. Poveykiniai apdūmojimai.
  16. Mūsų sportas.
-

Dovanos „KARIŪNO“ Bendradarbiams

Mūsų žurnalo 2(27)-uoju Nr. pradėdant Kariūno bendradarbiams: kursantams, kariūnams, aspirantams ir kariūnams kandidatams bus skiriamos 2—4 piniginės dovanos. Dovanos paskirti bus sudaryta komisija iš visų Karo Mokyklos kuopų atstovų, pirmininkaujant Kariūno redaktoriui. Dovanos skiriamos meniškiausiems ir turiningiausiems kūriniams, vaizduojantiems K. Mokyklos gyvenimą.

KARIŪNAS

P. L. P. Karo Mokyklos kariūnų ir aspirantų iliustruotas žurnalas. Leidžia kariūnų ramovė. Išėina kas du mėnesiai. Redaguoja ltn. NOREIKA. Prenumeratos kaina metams — 5 lt.; kariūnams, aspirantams ir moksleiviams — 4 lt. Adresas: P. L. P. Karo Mokykla, A. Panemunė. Telef. Tarybos val. per Šančių Karišką į K. Mokyklos štabą. Spaudė „Šviesos“ spaustuvė, Kaune, Jakšto g. 2 nr. Telef. 2-66-65.

ATSKIRO NR. KAINA 1 Lt.

Laiminga motina

Mūsų kelias gyvenimo perspektyvoje

Nūdien daugeliui žmonių viskas atrodo reliatyvu. Rodoš, nebeliko nieko pastovaus. Jokios aiškios minties, jokio visa nusitelbiančio šviesaus taško. Senieji amžiai turėjo karalius ir dievus. Sunkiai įveikiama gamta ir žiauri kova už kasdieninį būvį atimdavo visą žmogaus laiką ir grūdino jo jėgas. Karaliaus žodis buvo paties Dievo žodis. Ir vergiškai paklusnūs pulkai ėjo mirties arenon už savo karalių — už savo dievą. Niekas tada nesvarstė ir negalvojo, kad tasai karalius yra toks pat mirtingasis, toks pat paprastas ir silpnas, kaip kiti žmonės. Tamsybė viešpatavo masėse ir aukso karūnos žibėjo visoje didybėje burdamos vergų minias apie save. Egipto, Babilonijos, Asirijos ir Persijos karaliai — dievai buvo tarsi tikslas, kuriam gyveno atskiras žmogus. Viskas karaliui ir nieko be karaliaus. Bet: patys karaliai sudaužė savo sostus savitarpėse skerdynėse ir iš už mėlynujų marių atėjo Makedoniečio nešamas kalavijas. Kaip naujų laikų dievaitis žengė jis per visą žemę, vienon valdžion sujungdamas suskaldytas tautas. O, kaip veikiai užgeso ir jo žvaigždėl..

Iškilo Roma. Žiauri, plėšri, oligarchų saualės pilna Roma. Lanksčios juridinės normos paperkamų pretorių rankose tiesos ieškotojus galėjo ir pakarti ir iškelti į tautos didvyrius. Monarchija, respublika, imperija — visos Romos valstybinio gyvenimo formos buvo pilnos išorinės garbės ir didybės. Aprėpusi Viduržemio jūrą, savo geležine letena — legionais, pavergusi

tautas, Roma ilgainiui virto vampyrų ir spekuliantų lizdu. Romėnas valgė, kad gyventų ir gyveno tam, kad valgytų. O prisi- valgęs dirbtinai stengėsi visa išvemtį, kad vėl galėtų iš naujo valgyti ir smaguriauti.

Tada į žemę atėjo Kristus. Atėjo skelbti meilės. Visą žmogaus gyvenimo vertę sudėjo į Dievą, nieko nepalikdamas žemei. Nes visa, kas yra žemėje, yra neapsakomai laikina, prieš tą amžinybę, kuri tęsiasi po mirties. Romos Imperatoriaus vietininkas Pontius Pilotas nusiplovė rankas, išgirdęs kaltinimus prieš Didįjį Pranašą. Minios išjuokė, apspiaudė ir pasityčiojimo ženklais prikalė Kristų prie kryžiaus.

Mažai teliko tikinčiųjų Dievo Sūnumi. Ir juo daugiau augo jų skaičius, juo labiau didėjo pastangos padaryti Kristaus mokslą politikos įrankiu. Kryžiaus karų ir inkvizicijų laikotarpiu baisiai sukruvino Evangeliją, patį Kristų pastatydami žiauraus budelio rolę. Popiežius ne Kristaus neturtu, o karalių auksu ryžosi stoti kovon prieš pasaulinius sostus ir skelbė, kad tam, kurs rūpinasi žmogaus siela, turi priklausyti ir aukščiausioji valdžia žemėje.

Ir veikia vėl nebežinojo žmonės į ką žiūrėti. Renesanso ir reformacijų laikotarpis ėmė skleisti racionalizmo dvasią. Naujai atrastos žemės, nauji išradimai ir atatinamai laiko dvasiai pritaikomos filosofinės sistemos kuria dirvą kapitalizmui. Ekonominiame gyvenime veikia įsigali merkantilistų iškeltieji principai ir žmonių mintis užvaldo biznis — aukso troškimas.

1789 m. Prancūzų revoliucija žiauriai atkeršijo didiesiems kapitalistams. Liudvikas XVI-asis savo ir daugelio artimųjų galvomis apmokėjo pažemintųjų luomų skriaudas...

Didysis karas — kapitalų kova... Lenino, Trockio ir Stalino kūrybos dėka Markso mokslas atnešė savo vaisių maskolių žemėje. Kiti kraštai ėmė telktis į griežtai nacionalines grupes. Ir Mussolini atkakliai veda karštuosius Italijos patrijotus jo paties nužymėtu keliu: viskas tautai ir nieko už tautos.

Po didžiojo karo įsikūrusi Tautų Sąjunga, pradžioje teikusi tiek daug puikių vilčių, neužilgo labai susmukdė savo autoritetą. Vilniaus, Mandžiūrijos ir Etiopijos likimas, bejėgiškas delsimas vokiečiams laužant Versalės sutartį, pagaliau, nesugebėjimas tinkamai išspręsti Ispanijos klausimo, kiek jis liečia tarptautinės teisės sritį — vis tai simptomai sunkių T. Sąjungos negalavimų.

Sutartys laužomos, kryžiumi laiminami legionai, žengią svetimon žemėn plėšti, toleruojama jėga, iš tolo lenkiamasi smurtu

kelią skinantiems ir iš paskutiniųjų ginkluojamasi kuo moderniausiai. Aukštai civilizacijai pranašaujama žiauri katastrofa ir žmogus nebežino kelio į rimtį, vidurinę laimę.

Tokia, bendrais bruožais, šio laiko nuotaika. Tos laiko dvasios verpetuose ir mes—kariūnai. Ar daugelis iš mūsų įstengia nepasiduoti tai dvasia nustumusiai laiko nuotakai, gyvenimą vertinančiai visko reliatyviškumu? Ar daugelis, atviromis akimis pažvelgę į savo sąmonę, gali padaryti išvadą, jog rūpinasi turėti aiškią, taurią, minių galvoseną prašokančią — vado pasaulėžiūrą? Jei tu esi pasiruošęs nedvejodamas mirti už savo įsitikinimus, tesveikina tave Tėvynė. O jei nematai tikrojo kelio, jei savo dvasioje blaškaisi su besikaitaliojančia laiko ir minių nuotaika — esi silpnutis ir visiškai nepanašus į vadą. Tu tik vergas, nelaimingas besiblaškęs žmogus ir menkas kariūnas. Visa buitis tau tik pilkas mirazas. Jame nėra kelio aiškaus, nes nėra paties svarbiausiojo — gyvenimo tikslo.

Fizinių ir dvasinių galių harmoningas išvystymas iki aukščiausio laipsnio — štai visų tautų, drauge ir atskirai paimtų, o taip pat ir atskiro žmogaus nekintąs, viską nustelbiąs tikslas. Čia glūdi pati gyvenimo prasmė, pačios gyvybės pagrindas. Kas merdi — žūva, kas veržiasi — plečiasi ir auga. Tai postulas, kurio neįstengia ir neįstengs sugriauti jokie pabūklai, kaip istorijos bėgyje taip ir šiais laikais.

Tad mums, Karo Mokyklon laisvai susirinkusiems naujausių laikų Lietuvos sūnums, dera spindėte spindėti nesulaikomai veržliu polėkiu į kūno ir dvasios tobulybę. Tai ne pamokslas, ne įsakymas, o mūsų pačių sveikas jaunatvės instinktas ir tinkamas savo tautos gerbūvio supratimas. Pabuskite paniurėliai, pesimistai, apatijos ir minių — laiko dvasios apsėsti, jei tokių dar yra. Mums kurti naują rytojų, mums į žvaigždes kopti. Toje nuotaikoje ugdydami savo jėgas ir patyrimą, juk neužilgo turėsime tikrą progą savo kraują perleisti iš kaimų susirinkusiems tautiečiams, taip dažnai laiko dvasios sugniužintiems. Turime gerai žinoti jų moralinio negalavimo priežastis, kad atrastume kelią į jų žaizdas. Ir ten, ak į tas žaizdas įpilti kariūniško elekso — sužadinti savo būryje kariūnišką nuotaiką!...

Mums aiškus mūsų gyvenimo kelias, kad ir dar tūkstantį kartų juodesnis atrodytų žemės dangus. Nesiblaškydami, susikaupę veržiamės į tikslą, tikėdami šviesią Lietuvos ateitį.

Prisikėlusiai Tėvynei

Rodosi lyg pasaka,
Lyg kokie stebuklai,
Kad Ji vėlei kėlės
Ir gyvent pabudo.

Savanoriai ėjo
Savo žemės gintų;
Nuo Šiaulių Giedraičių —
Nemarių Širvintų.

Močios palydėjo,
Rankom mojo kryžių.
Jie išėjo drąsūs
Laimėt pasiryžę.

Močių maldos plaukė,
Sūnūs kautis ėjo
Ir laisva Tėvynė
Gyvent prisikėlė.

Aplink ramu, nė jokio balso,
Naujajam rytui žemė kelias.
Tenai pavieškely žemyn palinkęs
Nuliūdęs stovi vienišas smūtkelis.

Iš lėto žvalgosi kažkaip nustebęs
Ir mato viską akim savo.
Ko ten toliau žmogus suklupeš?
Ir veidas jo kažkaip išbales?

Iš lėto veda savo žvilgsnį. —
Tenai toliau... ir trečias... ir ketvirtas
Ten išraustos granatų duobės,
Kažkur vaitojimai dar girdis.

Nuliūdęs žiūri vienišas smūtkelis
Ir jam graudu nežmoniškai taip daros.
Su peršauta ranka palaimina nuo kryžiaus
Audringai žengiančią į laisvą šalį.

Trimitai gaudžia ir šventės nuotauka džiaugsminga
Vainikų jūros, visur tik gelės gelės...
Veiduose šypsena, širdyse džiugesys, —
Laisvoji Lietuva gyventi kėlės.

A.†A. kar. j. pusk. Venckūnas

Gimė 1914 m. liepos mėn. 3 d. Šiaulių mieste. 1922 metais pradėjo lankyti pradžios mokyklą, kurią baigęs, ir išlaikęs egzaminus į II-ąją klasę, uoliai mokėsi Šiaulių m. Valdžios Berniukų gimnazijoje. Būdamas meniškos sielos, laisvu laiku mokėsi groti įvairiais styginiais instrumentais. Jį visi labai mylėjo, nes visur mokėjo sukelti linksmą nuotaiką. Dalyvaudamas Skautų Brolijoj visada buvo geru pavyzdžiu kitiems. Baigęs gimnaziją 1933 metais įstojo į Vytauto Didžiojo Universitetą Humanitarinių mokslų fakultetą, kur stropiai pradėjo studijuoti. Tačiau, tėvams neišgalint aprūpinti medžiaginės būklės, turėjo pats rūpintis savo padėtimi. Taip sąlygoms pakitėjus reikėjo įvairiais būdais uždarbiauti: tai pamokas mokiniams duodant, tai grojant... Visa tai trukdė studijas, todėl buvo priverstas pereiti į Teisių fakultetą, kur turėdamas daugiau laisvo laiko, galėjo produktingiau dirbti.

Nuolatinis darbas neįstengė užmigdyti jame jaunystės šūkių, todėl įstojęs į „Fraternitas Juvenum“ korporaciją, visą studijų laiką išbuvo joje nariu. Korporacijos obalsį „pro amicitia“ jis pilnai vykdė, nes su kiekvienu buvo draugiškas ir reikalui esant padėdavo; draugams buvo geras draugas, tėvams — geras sūnus.

Atėjęs laikui atlikti karinę prievolę 1935 m. rugsėjo mėn. 18 d. stojo į P. L. P. Karo Mokyklą aspirantu. Apsirengęs kariška uniforma ir apsipratęs su tvarka, pajuto norą tapti kari-

---

*Vėl sugaudžia varpai ir minios susiūbuoja,
Ir maldos nuplaukia visiems šventai per lūpas.
Karžygiams pagarba! Jie laisvę mums nupirko
Nors patys tėviškės laukuos kovoj suklypo.*

*Trimitai suaidi ir šventės greitai baigias,
Nuvysta ir vainikai, nuvysta visos gėlės;
Bet tėviškės sūnų neužmirštanti dvasia,
Naujam gyvenimui visus prikėlė.*

*O ten laukuos, po verkiančiuoju beržu
Prie kapo klūpo vargingas pakeleivis,
Jis sukalba ir poterius ir amžinąjį atilsį
Už laisvę mums nupirkusį Nežinomą Kareivį.*

Kar. j. psk. Venckūnas
Petras. 1914—1937.

Staigi, netikėta mirtis išplėšė jį jauną, darbštų, draugišką iš mūsų tarpo.

Iškilmingai liūdnoje kar. Venckūno eisenoje iš karo ligoninės į stotį lydėjo jį namiškiai, K. Mokyklos Viršininkas, karininkai, kariūnai ir... vainikai.

Gedulio ženklan per tris dienas po jo mirties K. Mokykloje nutilo daina...

ninku, todėl susirinkus XIX kadro kariūnų laidai ir jis įstojo kariūnu kandidatu. Stažą atliko 9 p. D. L. K. Vytenio pulke, kur vertindamas savo kilnų pašaukimą niekada neprasižengė su drausmės nuostatais. Atvirkščiai savo mandagia elgsena įsigijo viršininų pasitikėjimo, o draugų tarpe autoritetą ir simpatijų. Grįžęs į Mokyklą stengėsi būti geru ir pavyzdingu kariūnu. Sąžiningai besimokydamas gerai išlaikė egzaminus į II-ą kursą, už ką liko pakeltas į jaun. puskarininkio laipsnį. Nežiūrint įtempto darbo ir mokslo eigos, jis rasdavo progos palinksminti kariūno gyvenimą versdamas smuiką ir juoktis ir raudoti...

Staiga vieną rytą atsikėlęs pasijuto sergąs, bet nekreipdamas į tai dėmesio, nors ir su aukšta temperatūra dar labai gerai išlaikė egzaminą ir tik po to atsigulė į ligoninę. Ligai pradėjus komplikuootis, š. m. kovo mėn. 14 d. išvežamas į Karo ligoninę, kur sunkiai kovodamas su mirtimi š. m. balandžio mėn. 12 d. 8 val. ryto mirė, palikdamas liūdinčius tėvus, brolius, seseris, gimines, viršininus ir draugus.

Jis pavasarį mums paliko, o pats išėjo...

Kai mes grįždavom pavasarį po dienos darbų į savo gyvenamąsias patalpas, Petras šypsodamasis paimdavo smuiką ir grodavo tylias melodijas. Išplaukusios melodijos sušaukdavo mus, jaunus vyrus, prie jo ir mes klausydavomės jo smuiko ilgas vabalas. Ir gera mums būdavo: užmiršdavom dienos nuovargį, palikdavom rūpesčius ir būdavom vėl herūpestingi ir jauni. Bet Petras susirgo: jau prieš Velykas atsigulė į Karo ligoninę sunkiai sirgdamas. Išvažiavo. Mes laukėm. Ateidavo vakarai, bet Petro smuiko negirdėdavom. Jo šypsančio veido nebematėm. Ir štai belaukdami sulaukėm pranešimo, kad Petras amžiams užmigo š. m. balandžio mėn. 11 d. ryte. Kas? Petras? Netikim! Jaunas, tvirtas! Bet... tai tiesa. Ir mūsų galvos svyra, kaip vėjo palaužtos pušys. Baisiai negera širdyje, kad vieną iš mūsų jaunųjų kariūnų, drąsiai žengiančių į priekį, išvedė iš rikiuotės juoda viešnia, tokia nelaukta, tokia netikėta. Ir visa tai amžiams. Ilgiems, baisiai ilgiems, neišmatuojamiems amžiams. Nenorėdamas turi tikėti, kad Jis jau iš Ten nebegrįs. Neateis į mūsų eiles rengtis dideliam darbui — Tėvynę ginti. Neateis pagroti mums smuiku vėlais vakarais. Nebeateis, nebeateis... Neateis jau Petras į I kadro kuopos I būrio eiles žygiuot, sunkiai žygiuot, po žydinčius pavasariu laukus. Jį išrovė iš mūsų. Jo palikta vieta mums tenka su dar didesniu rūpesčiu, su dar didesniu susikaušpimu, su dar didesne energija, nežiūrint jokių sunkumų, tenka užimti. Petras buvo garbingas kariūnas. Tebūna jis mūsų prisiminimuose visada gyvas, matykim jį visur ir dažnai minėkim.

Dabar laukuose jau daug žiedų žibučių ir violkų. Juk toks gražus pavasaris. Gal ir Petras išėjo bepražyšančiais laikais pasidžiaugti? Gal jis sugrįs? O kad taip būtų! Ne, jis jau nebematys mūsų pavasarių. Jis pavasarį mums paliko, o pats — išėjo... Sudieu, Petrai, sudieu neužmirštamas drauge!

Kapitonas Eduardas Noreika

Sekmingai kovai su Lietuvos priešais buvo reikalingi Lietuvos kariuomenei narsūs ir pasiryžę vadai — karininkai. Vienas iš tokių didvyrių pasiryžėlių, drąsuolių mūsų jaunos kariuomenės buvo a. a. kap. Eduardas Noreika, garbingai žuvęs Klaipėdos krašte 1923 metais sausio 15 dieną.

Gimė kap. Noreika 1897 metais, spalio 10 d. Rygoje. 1913 metais Rygoje baigė aukštesnę miesto mokyklą. 1914 metais iš Rygos išvyko į Maskvą ir įstojo į Aleksandro gimnazijos 5 klasę. Iš 6-os klasės išėjo savanoriu į rusų kariuomenę.

1916 metais baigė Gatčinoje Karo Mokyklą ir buvo pakeltas į pirmąjį karininko laipsnį. Tarnaudamas rusų kariuomenėje, dalyvavo kovose su vokiečiais ir austrais, pasižymėjo narsumu ir buvo apdovanotas.

1918 metais kapitonas Eduardas Noreika, kaip tikras Lietuvos sūnus grįžo tėvynėn ir 1919 m. sausio mėn. 5 d. stojo savanoriu Lietuvos kariuomenėn, 2 pėst. pulkan, A. Panemunėje. Pradžioje kap. Noreikai tarnyboje nesiseka, jį mažai kas pažįsta ir labai mažai tevertina. Tai matyti iš jo tarnybos eigos. Pradžioje jis buvo paskirtas vadovauti lenkiškai kalbančiųjų kuopai, kurią jis nelabai mėgo. Ši kuopa buvo išformuota. Kap. Noreika skiriamas eiti jaunesnio karininko pareigas, o kiek vėliau komandiruojamas į Kauno komendantūrą, tikslu tenai jį palikti. Komendantūra neužilgo kap. Noreiką grąžina į pulką.

Gegužės mėn. 10 d. 1919 m. kap. Noreika išvyko karo lauką jaun. karininku; kautynėse jis parodė didelį pasiryžimą ir drąsą. Įrodęs tikrąją savo vertę, jis jau nebeblaškomas, karininkų mylimas ir gerbiamas.

Lietuvos kariuomenė buvo maža, nepakankamai ginkluota ir neaprengta, — tai sąlygos, kuriose teko tais laikais karininkui dirbti. Nepaprastas patvarumas, didi drąsa, sugebėjimas vadovauti kautynių lauke, — kapitono Noreikos ypatybės. *Maža užimamoji vieta ir blogos sąlygos nekludė jam atlikti didelių darbų.*

Gyvenime kap. E. Noreika buvo linksmas, gyvas, draugiškas, judrus; kautynėse — ramus, greitos orientacijos visose apylostovose: nei blogi, nei geri pranešimai apie padėtį kautynių lauke jam įtakos nedarydavo ir iš lygsvaros neišvesdavo. Jo įsakymai

ir pranešimai — trumpi ir griežti. Audringas ir liepsnojantis tapdavo radęs apsileidimą, įsakymų neįvykdymą, bet greitai nurimdavo, kai tik priedavo prie kito darbo, arba susidurdavo su kitu asmeniu.

Lietuvoje pirmos kautynės kap. E. Noreikai buvo užimant Panevėžį, gegužės mėnesio 18, 19, 20 ir 23 dienomis. Vėliau, mūsų kariuomenei persekiojant besitraukiančius rusus, dalyvavo kautynėse prie Rudilės kaimo, kurio paėmimas buvo labai svarbus. Po šių kautynių kap. Noreika buvo paskirtas 8 kuopos vadu.

Būdamas kuopos vadu, o kiek vėliau ir bataliono vadu, kap. Noreika sugebėjo pareikšti dar daugiau sveikos iniciatyvos ir drąšos. Todėl jis ir buvo skiriamas vykdyti pačius sunkiausius uždavinius.

Įdomesnius kap. Noreikos kautynių veiksmus noriu čia patiekti:

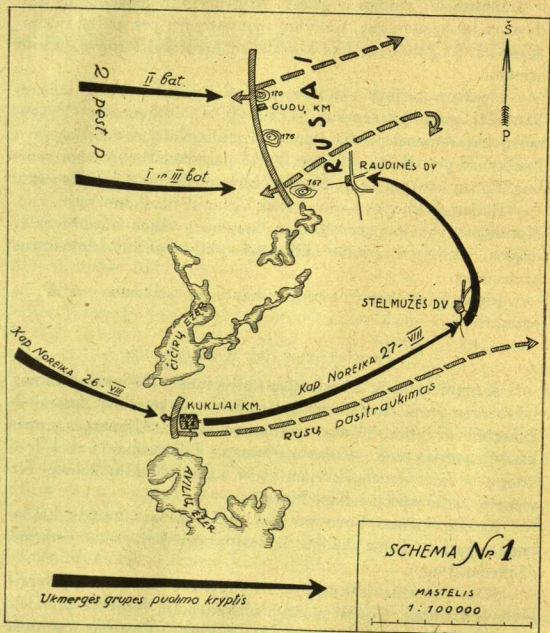
1. Prasiveržimas tiek Kuklių kaimu

Rugpiūčio mėn. 25 d. mūsų kariuomenės dešinysis sparnas, Ukmergės grupė, nugalėjusi bolševikus, tęsė puolimą Zarasai — Daugpilis kryptimi. Kad apsaugojus puolančios Ukmergės grupės kairįjį sparną, pulko vadas karininkas J. Laurinaitis iš 1 ir 8 kuopų sudarė vienetą, kuriam įsakė užimti Kuklių kaimą. Šio vieneto vadu paskyrė kap. Noreiką.

Kuklių kaimas buvo puolančios Ukmergės grupės kairiajame sparne. Tame kaime laikėsi stipri bolševikų rinktinė. (Schema 1 nr.).

Kap. Noreika įsakymą gavo rugpiūčio 26 d. iš ryto prie kaimo Mičiūnai. Iš čia su savo vienetu kap. Noreika privalėjo nuvykti iki Kuklių kelio (apie 18—20 klm.). Vienetas pasiruošė ir tą pačią dieną 14 val. pradėjo žygį. Vienetą, kaip minėta, sudarė dvi kuopos po 60—80 durtuvų kiekvienoje. Kuopoms buvo priskirta 2 sunk. kulkosvaidžiai. Rankinių ir šautuvinių granatų taip pat turėta. Žygio dienai temstant, kap. Noreika prisiartinio prie kaimo Kukliai, pakelėje nieko nesutikdamas. Vietos gyventojai pranešė, kad rusai puolimo nelaukią, bet jaudinąsi dėl įvykių savo kairiajame sparne. Miškuota vietovė leido mūšiams nepastebimai prieiti Kuklių kaimą ir užimti patogią išėities ribą pulti. Čia vieneto vadas atidavė įsakymą. Kuopos ir s. kulkosvaidžiai gavo aiškius, apibrėžtus uždavinius. Šautuvinių ir rankinių granatų svaidytojais buvo išskirti į priekį.

Saulėi nusileidus buvo pradėta pulti. Puolimas buvo staigus. Šautuvinių ir rankinių granatų svaidytojai veikė pavyzdinškai. Po trumpo, bet stipraus smūgio Kukliai buvo užimti. Paaiškėjo, kad tuo laiku, kai kap. Noreikos vienetas puolė, rusai iš apkasų buvo nuėję vakarieniauti. Paliktoji apkasuose bolševikų dalis suskubo paleisti keletą šūvių ir paskubomis pabėgo. Prie lauko virtuvių kilo panika... Užėmęs Kuklių kaimą, kap. Noreika pasiuntė pranešimą pulko vadui ir negaišiuodamas leidosi persekioti besitraukiančiųjų. Nakties žygį lengvino vietos gyventojų teikiamos apie priešą žinios. Be to, 8-oje kuopoje

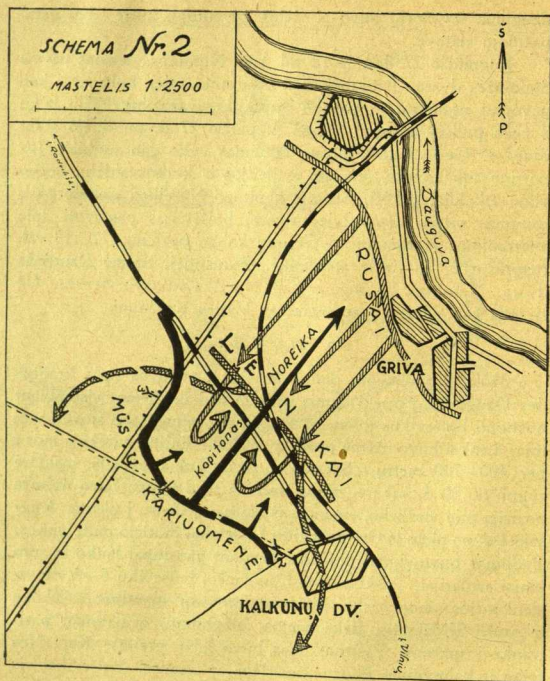
dauguma savanorių buvo iš vietos gyventojų, kurie labai gerai pažinojo vietovę.

Rugpiūčio 27 d. apie 12 val. kap. Noreikos vienetas užėmė Stelmuzės dvarą. Įsitikinęs, kad besitraukiantieji bolševikai jam pavojaus nesudaro — pasuko Raudinės dvaro link. Tuo laiku 2 pėst. pulkas nuo pat aušros rugpiūčio 27 d. puldinėjo Raudinės — Gudų kaimo ruožą. Puolimas vyko gan sunkiai. Įsivirtinę aukštumose, remiami artilerijos ir kulkosvaidžių, bolševikai atkakliai laikėsi. Staigus kapitono Noreikos vieneto pasirodymas prieš užpakalyje privertė bolševikus pagalvoti apie atsitraukimą iš Raudinės — Gudų kaimo pozicijų. 17—18 val. rugpiūčio 27 d. jie ir atsitraukė. Puolantieji užėmė Raudinės dvarą. Netrukus čia atėjo ir kap. Noreika su savo vienetu. Už šį žygį kap. Noreika apdovanotas Vyties Kryžiumi.

2. Ties Kalkūnais.

Mūsų kariuomenės dalims priėjus Dauguvos upės krantus ties Daugpiliu, į priekį mums užlindo lenkai. Jiems neįstengiant nustumti bolševikus toliau už Dauguvos, mums teko stovėti vietoje. Lenkai buvo užėmę poziciją gelžkelio linijoje priekyje mūsų per 400—700 metrų. (Schema 2 nr.). Tokia padėtis susidarė rugpiūčio 30 d. vakare. Kap. Noreika su 8 kuopa buvo užėmęs poziciją prie vieškelio, einančio iš Kalkūnų dvaro į plentą. Rugsėjo 1 d. po pietų iš Grivos ir tiltų bolševikai pradėjo pulti lenkus. Puolimas buvo rimtai pradėtas, remiant gausingai lauko ir sunkiajai artilerijai. Aiškiai matėsi puolančių bolševikų 6—8 vilnys, slenkančios viena paskui kitą. Lenkai rusų spaudimo neišlaikė ir saulei leidžiantis, dėka vietos raižytumui, nematomai pasitraukė į sparnus. Pasitraukimas buvo labai greitas. Kap. Noreika ir kaimyninės kuopos pasislėpė apkasuose. Bolševikai vis artėjo. Perėję gelžkelio liniją ir nieko neradę, tikėjo ir toliau nieko nerasią. Įsidrąsinę jie ėjo stati, šūkaudami ir keikdami. Priėję per 100—200 metrų nuo mūsų pozicijų lygioje vietoje stabtelėjo ir pradėjo ginčytis — kuria kryptimi eiti. Staiga į juos paleista kulkosvaidžių ir šautuvų ugnis. Kap. Noreika ir kaimyninės kuopos pašoko atakon, nuvydamos bolševikus atgal į Grivą. Rugsėjo 2 d. į savo pozicijas prie geležinkelio sugrįžo lenkai.

Šios kautynės yra aprašytos ir lenkų 1-^{mo} legiono pulko istorijoje. Trumpai paminėta, kad lietuviai jiems padėjo, tačiau

pridėta, jog už tai lietuviai gavo 1 kulkosvaidį. Tai netiesa. Lenkų apkasuose rasti kulkosvaidžiai buvo visi jiems ir palikti.

3. Giedraičiai

Kautynėse ties Giedraičiais kap. Noreika vadovavo 2 p. p. III batalionui. Jo bataliono sudėtyje buvo apie 250 rikiuotės karių. Dauguma jų buvo savanoriai, kautynių su bolševikais ir bermontininkais dalyviai. Tačiau buvo dalis ir jaunų kareivių — dar nemundiruotų.

Spalių 29 d. apie 16 val. kap. Noreika atvyko iš Jonavos į Ukmergę. Tuojuo, drauge su pulko vadu buvo iškvieštas į I Divizijos štabą, orientuotas apystovose, gavo uždavinį ir išsiųstas iš Ukmergės.

Kap. Noreika gavo įsakymą: „kap. Noreikai su III batalionu išvykti iš Ukmergės ne vėliau kaip spalių 29 d. 16 valandą, vykti link Želvos. Susirišti su ten veikiančiomis 7 pėst. pulko dalimis ir bendrai vyti priešą Giedraičių link...“. Spalių 30 d. naktį kap. Noreika atvyko į Želvos rajoną, susirišo su 7 pėst. pulko ten veikiančiu batalionu ir susitarė pulti lenkus Pusnės kaimas — Giedraičiai kryptimi.

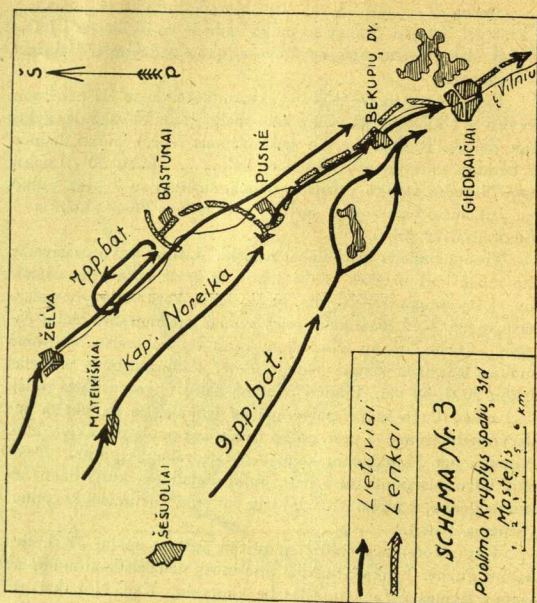
Fronto padėtis buvo labai neaiški. Lenkai buvo prasiveržę pro mūsų kariuomenės kairįjį sparną ir grąsė Ukmergės užėmimu. Į šią spragą 20—30 klm. pločio mūsų karo vadovybė galėjo pasiųsti tik 2—3 batalionus prieš žymiai gausingesnes lenkų pajėgas. Tačiau, drąsių ir sumanių vadų vedami mūsų batalionai sumušė lenkus ir atstatė padėtį fronte. Puolimas buvo pradėtas spalių 30 d. 20 val. Pradėti puolimą naktį buvo susitarta todėl, kad mūsų buvo maža, palyginus su lenkais, be to, norėta sudaryti netikėtumą. 7 pėst. pulko batalionas puolė per Želvą, kap. Noreika per Mateikiškių kaimą — Giedraičių kryptimi. Dešinėje buvo susižinota su 9 pėst. pulko batalionu, kuris buvo Šešuolių rajone, ir turėjo uždavinį taip pat pulti Giedraičių kryptimi. (Schema 3 nr.).

Kap. Noreika susidūrė su priešu auštant spalių 31 d. ties kaimu Pusnė. Lenkai atkakliai priešinosi, neužleisdami mums nė vienos įžymesnės aukštumėlės be kautynių. Kap. Noreikai užėmus Šiupienių kaimą, dešinėje pradėjo spausti priešą 9 pėst. pulko batalionas. Apie 13 val. užėmus Bekupių dvarą mūsų kariai buvo sustabdyti prieš ugnies jėgą per 3—4 klm. nuo Giedraičių. Lenkai kontratakavo ir privertė pasitraukti kap. Noreikos batalioną. 9 pėst. pulko batalionas kontratakavo lenkus — lenkai pasitraukė. Tuo laiku atvyko 7 pėst. pulko batalionas. Nakties tamsuma nutraukė šias aršiąsias kautynes.

Lenkai po didelių nuostolių iš spalių 31 d. į lapkričio 1 d. naktį iš Giedraičių pasitraukė. Mūsų kariai užėmė Giedraičius lapkričio 1 dieną ir, divizijos vadui įsakius, atitinkamai persigrupavo. Pirmos Giedraičių kautynės tuo ir baigėsi.

Lapkričio 17 d. lenkai puolė Giedraičius 2-ą kartą. Laike šio puolimo kap. Noreika ties Kraujalaidžio kaimu buvo sunkiai

sužeistas. Gydėsi karo ligoninėje. Pasveikęs grįžo pulkan. 1921 metais buvo komandiruotas į Aukštųjų Vytauto Didžiojo karininkų kursų. Baigęs kursų tapo perkeltas į P. L. P. Karo Mokyklą, kurioje ėjo kuopos vado pareigas.

Kap. Noreika žuvo gindamas tėvynės garbę 1923 m. sausio 15 d. Jo atminimui P. L. P. Karo Mokyklos aktų salėje įmūryta marmuro lenta. Amžinoje kap. Noreikos poilsio vietoje — Kauno kapinėse, jo ginklo draugas atsargos karininkas architektorius Vyt. Landsbergis pastatė gražų paminklą. Tame paminkle įrašyta: „Žuvo dėl tėvynės laisvės. Dauguva. Giedraičiai. Klaipėda“.

Baltijos valst. susiartinimas

Prieš trejetą metų, 1934 m. pavasarį, mūsų ano meto užsienio reikalų ministeris dr. D. Zaunius, Latvijos ir Estijos vyriausybės pasiūlė sudaryti trijų Baltijos valstybių santarvės sutartį. Ją pasirašyti ir ugdyti kartu su kitų santarvininkų atsakingais vyrais teko dabartiniam mūsų diplomatijos šefui, ministeriui St. Lozoraičiui.

Nemanom, kad čia būtų vieta plačiau nagrinėti tą sutartį, kurios reikšmę jau spėjo įrodyti trumpa, bet turtinga jos egzistavimo praktika. Ją prisiminti mums duoda progos vienas akivaizdus ir malonus faktas. Jau treči metai, kaip lietuvis, savo Tautos šventės dieną būdamas Rygoj, Taline ar kitame latvių ar estų mieste, ne be susijaudinimo regi visur plevėsuojančias savo tėvynės trispalves ir jaučia tų tautų gyvą simpatiją Lietuvai. Jau treči metai tą pat regi ir jaučia latvis ar estas Lietuvoj. Jau treči metai, kaip tomis brangiomis progomis bičiuliški valstybės vyrų, meno atstovų ir kultūrininkų apsilankymai vienų pas kitus virsta grandiozinėmis ir kaskart nuoširdesnėmis ne tik lojalių, bet ir giliai bičiuliškų santykių demonstracijomis.

Tačiau ne lengvučiai sentimentai padėti to susibičiuliavimo pagrindan. Reikėjo viso pusanthro dešimtmečio, kad iš po lūžtvės, sukurtos nelemtų istorinių aplinkybių, būtų atkasti ir deramai suvokti bei įvertinti faktai — istoriniai, geopolitiniai, etniniai . . . , kurie, tarsi Likimas, objektingai nustato idealinius Baltijos kraštų santykius. Labai galingi buvo ir iš dalies tebėra tie fatališki veiksniai, kurie temdo lemtą anų faktų pažinimą. Vis dar labai stipriai jie tebejaudina galvas Baltijos valstybių vyrų, kurie, kupini taurių nusiteikimų, didvyriškai ieško kelių realizuoti kuo natūraliausia to Europos kampelio politinę bei ūkinę santvarką ir darniai įjungti ją į visos Europos taikaus bendradarbiavimo grandį.

Taigi, Baltijos santykių natūralaus sutvarkymo kelias toli gražu dar nėra užbaigtas. Tai, kad nežiūrint kliuvinių Baltijos valstybių susiartinimas vis dėlto sėkmingai, kad ir pamažu, statomas, tik liudija, jog juo pagrįsta šio regiono santvarka yra giliai natūrali. Ak gi labai gerai atsimenam, jog per pirmuosius du nepriklausomo trijų valstybių gyvenimo dešimtmečius tarp

jų yra pasitaikę ir šiokių tokių nesklandumų. Jeigu ryžtingai užsimota bent atkirsti jų šaknis, viliamės, kad politinei išminčiai vis labiau išsklandant ūkanas, jos ilgainiui bus visiškai išrautos.

Būdinga, kad Baltijos šalių susiartinimas valstybiniu mastu realizuoti pradėtas kaip tik tuo metu, kai imperialistinės tendencijos iš šalies pradėjo grasinti jų saugumui. Buvo paliesta sritis, kuria rūpintis yra ginklo pajėgos dalykas. Nesunku suprasti, kad ir šiame susiartinimo darbe, itin reikšmingame Rytų Europos taikai konsoliduoti, ypatingas vaidmuo tenka kariuomenei.

Mes giliai pasitikim savo kariškosios vadovybės sumanumu, įžvalgumu ir geležine darbo ir veiklos jėga. Prisimindami akiivaizdžius ir visiems žinomus mūsų kariuomenės su santarvininkų armijomis bendradarbiavimo faktus, galim būti visiškai tikri, kad toj srity bus padaryta viskas, ko pareikalaus krašto gerovė, visuotinės taikos reikalai ir ką padiktuos išmintis.

Minėjom, jog Baltijos santarvė gimė šiokio tokio netikrumo metu. Būtų skaudu, kad tiktai pavojaus perspektyva tebutų pastūmėjusi tris kaimynines valstybes link glaudaus susiartinimo politikos, užtikrinsiančios jų saugumą ir tuo pačiu jų gerovės augimą. Norim tikėti, kad Baltijos politikų sąmonėse glūdi gražus vaizdas turėsiančio ateiti tokio laimingo meto, kada nuo Tartu iki Nemuno klestės santykiai, toli peržengę griežtai apriboto politinio bendradarbiavimo ribas ir apėmę plačias kultūrinio, ūkinio ir visokio kitokio bendravimo sritis. Tada Baltijos regionas bus virtęs aiškiai savitu, organiškai iš vidaus sucementuotu ir priešingų jėgų nebesuskaidomu vienetu, kuris savo nariams galės pilnai laiduoti visokeriopo augimo sąlygas.

Vasario 16 d. su džiaugsmu šventėm savosios Valstybės šventę. Per kiek laiko prieš tai (lapkr. 18 d.) ir kelios dienos po to (vasario 24 d.) džiaugėmės kartu su santarvininkais latviais ir estais, tokios pat šventės sulaukusiais. Tos progos buvo mums gražus akstinas prisiminti, jog mūsų valstybė yra tarptautinės šeimos narys ir kad ji dėl to turi pareigos prisidėti prie tokių tos šeimos santykių sudarymo, kad visiems būtų jauku ir gera. Tas pareigas nuvokti dera ir visiems. Ne vien politikams anas darbas priklauso. Būdami sąmoningi, vis tiek, kokios būsim visuomeninės padėties, galėsime kad ir skruzdės darbu naudingai prisidėti prie anų atsakingų žmonių veiklos, taip reikalingos savojo krašto gerovei ir visuotinei rimčiai.

Milžinkapis

Dabar jau tai atrodo pasaka . . .

* *

Dienos gražios ir gražios — mat, bobų vasara. Ilgi, begalybėn nutįstanti, voratinkliai įstrižu kampu, lėtai, lėtai gula medžius, stulpus, kloja džiūstančios žolės stagarus. Iš kažkur jie eina ir eina, kabinaisi už nosies, apsisėlia apie rankas ir kutena. Jei sustojęs įsižiūrėtum, taip nieko negalvodamas, — atrodys, kad jie lėtu slėgimu, tirštai gula tave, kaupiasi, raizgosi ir migdo.

Didelė parapija dar tik prieš karą išmurijo šv. Trejybės bažnyčią. Aukštai virš medžių pasikėlę du kryžiai per metų metus į visas šalis globojančiai žvalgos, maži atrodo ant išstusių smailių bokštų, o sako, jei du vyrai ant kits kito suliptų dar nepasiektų viršūnės tų, lyg paukščiukai mažų, debesimis virstančių atgal kryžių.

Šiandien kaip tik pasitaikė sekmadienis. Kad arkliai žvengia ir grandinėmis žvangina, kad skuba vėluojančios mergiotės bažnyčion, kad iš varpinės šlamėdamos kuosos pasisiautė dangun nuo pirmo varpo dūžio, kad sklinda kodilo ir sodrios vaškinės degančios žvakės kvapas palei didžiąsias duris — sekmadienis darosi ramus, iškilmingas ir šventas. Jeigu dar bažnytkaimij ir negirdėt duslių, tolimų smūgių, nors ir ramu atrodo akį metus, bet parapijiečių krūtinėse įsismelkęs keistas jausmas, kuris lyg spaudžia paširdį, lyg galūgerklėj stojas, kuris mamoms prie šv. Jurgio altoriaus išspaudžia ašarą ir nuridena veido raukšlėmis iki krakmolytos skarytės kampo. Tėvai ir dėdės, broliai ir švogeriai ir sesės lyg stipriau suspaudžia lonkos kraštą, lyg ilgiau užšaldo žvilgsnį maldaknygėj, Tedeum laudamus — visais vargonais šaukiasi Dievo, sugrubę rankos ilgiau pabūna prie krūtinės jau mušantis. Malda gaivina, guodžia ir teikia vilčių — nes oru atskrenda, ateina stori dūžiai ir alkanu vilko kalenimas; oru ateina dar tolimas, bet jau ateinąs — karas.

Vakar miestelij skaitėm atsišaukimus, užvakar pas Girkų valgė pietus „vilenčikas“ — pabėgėlis, vakar iš ryto žydas važiavo per sodžių ir pasakojo naujienas, užvakar Sintauto sūnus pabėgo Kanan . . . Eina gandai . . . Neatrodo jie nei baisūs, nei šiurpūs, tik neramu — visi jaučia, jog tai artėja.

* *

— Pašol ty von! — nuo caro atlikusiu keiksmu gena senis šunį. Šuo uodegą paspaudęs, liežuviu beveik liedsdamas žemę, nubėga šalin. Jis skersas, įvyjai kuičia tolyn nuo šeimininko, rudom akim rodo supratęs rusiškai ir reiškia viltį gal lietuviškai bus vėl pašauktas. Bet senis jį pamiršęs, jo kaktą tarpuakin skelia gili raukšlė, žilstantieji ūsai kerojas kaip karklai. Ne nuo didelių minčių raukšlėjasi

akta, ne nuo skausmo — jam tik taip sau neramu. Praleidom rusą, vokiečių — terioją, mušė, koliojos. Ir vėl naujas veržiasi — ateina. Rugiai taip gražiai suželmenyjo, sėkliniai dobilai gerai derėjo, pirmą dėlė telyčytė pritivinkus — atrode baigėsi vargai. Ir orai gražūs, lyg pats Ponas Dievas laimintų ir leistų jau ilsėtis, bet kur tau, braunasi vėl kažkoki žmonės, girdėti ir plėšia ir degina, žydėlis sakė net padus svilina, ausis nupiausto. Tai ir neaišku kas gi bus ir ko gi jiems čia prireikė?

— Mam! — sėsdamasis šūkteli senis.

— Ką gi? — atsidaro langas ir ant palangės atsiremia alkūnės, baine bliuskute apsilvilkusios, mamos. Mamos plaukai jau žilsta — penktą dešimtį pradėjusi; veido raukšlės tokios geros, rodos, juokiasi ir gana; po akim maišeliai — daug verkusi mama, bet ašarų dar turės ištekt ilgam, vienas Dievas težino kas bus, bet gera mamos širdis vėl nebenujaučia — gandai per moteris dar greičiau praeina. Jaunystėj dainos, sveikas juokas ir liepžiedžiais kvepianti meilė jos veidan visam amžiui įspaudė skruostuose tokias linksmas duobutes, akių kertėse besijuokiančias raukšleles. Ilgi karo vargai, motinystės skausmai neiššaldė tų gerų linksmų bruoželių. Ir mamai verkiant jie juokės.

Senis tėvas, abiem delnais suėmė žandus, pirštais nustumdamas viršugalvin kepurę; trynė delnais veidą lyg praustųs, lyg vytų įkyrią mintį.

— Kur Vaciuukas? — Vaciumi jau 18 metų — nors ir 40 būtų, jis tėvams liks Vaciumu. — Nekas, mama, vėl karas ir vienas Dievas težino, kaip dabar stosis. Kas ims viršų? Ak ir nebenumaldo Viešpats.

— Žiūrėk, Vincentai, bobos špitolėję kalbėjos, kad savanoriais bairšiai traukia jaunimas. Pabiržės Atkočaičio gimnazistas, matyk, iš trečios kliasos išbėgo...

— Partizanais... Cha... cha... cha... sakyk, tik, Karalius koks, Dieve sergėk, buvo — vaisko kaip musijų, nedėlių nedėliom tratėjo ir tai kas... šnipšt...

— Tai, Vincentai, didelis prieš didelį. Gal gi tų bajorėlių neperkas...

— Taip pat karalystė kaip ir mūsų, ale tik... — čia ilgai tylėjo senis, dilgine šmaikštuodamas per batą. Kai vėl prabilo jau gerokai įtemę buvo. — Išėitų ir taip: jei jau kožnas kuom galėdamas gintųsi — gi jei ir vaikai eina — maž atmuštų, jog ir ten ne kas, o žmonės... Anondies turguj kalbėjo, kad kartais ir gerai padūlija mūsiškiai.

Pro daržinės kampa ateina Vacys — kairėj rankoj nešasi šautuvą. Sutemose jis neaiškiai težiūrimas.

— Reikėjo, Vacium, geriau mieg... Kam tu „vintofką“ paėmei?

Vacys, lyg ir šypotųsi, bet niekaip nevyksta nuduot ramų — verksman panaši išeina šypsena. Artėja pati aštrioji minutė.

— Iš stogo ištraukiau, — sako jis, statydamas prie sienos. Vamzdžio gale sargas pasislepia įpuvusiam sienojui. Mamos žvilgsnis į Vacį plačiai, klausiamai įspirtas — akys labai greit juda, blakstienos nemirksi — jos reikštų gal maždaug: argi... ar... ar...

Tėvas nesijaučia savas — labai pikta ir nesuprantama daros.

— Tai kur tu eisi su tuo šautuvu? — Sūnus sėdasi ant prieangio slenkščio. Tyliai ir nedrąsiai jis gniužta prieš tėvą.

— Noriu su savanoriais kartu — ir jam staiga ateina galvon mintis, jog reikia tėvui paaiškinti, kodėl su savanoriais... — Žemės duosią, kas eis.

— Baikos, vaike, nunešk šautuvą iš kur paėmei. Į kurią pusę tau eit — išgalvojai mat... — krenkščia tėvas. Jam, jei Vacys ne sūnus būtų, jis jį paskatintų.

— Reikia tėti eit.

— Nereikia!

Mama jau sulenktais prištais šluosto ašaras. Vaciu lyg kas Adomo obuolį užspaudė stipriais pirštais. Turėtų jis ką pasakyti, tik pradėt nėra kaip.

— Jau užrašė, reikės eit būtinai.

Tas paprastas pokalbis truko iki gilių išnaktų. Visi žinojo vieną: Vaciu reikia eit, bet suprasti šito ir pernešt negalėjo.

— Ne žemės, vaike, atkariausi — gali tik duobę atkariaut. — Pakilo senis ir piktas nuėjo daržinėn. Atidarydamas duris dar atsuko, pastovėjo sulaikęs žvilgsnį ant sėdinčio sūnaus.

— Eik, eik vaike. Išsimiegosi. — Ir tyliai sau atlapon krūtinėn šnibždėjo — Jėzau Marija. — Ant šieno gulėdamas jis laukė Vacio, bet šis iki ryto neatėjo, o kai rytą, beveik nemigęs, tėvas atėjo grįčion, rado mamą užkniubusią užstalėj. Bainės bliuskos rankovės buvo šlapios, senos akys raudonos nuo verkimo. Vacio stigo visur. Dar rodėsi seniui, kad pašauktas atsilieps ar malkinėj, ar ant aukšto, ar daržinėj, ar diendaržyj, atrodė, kad jis tik arkliams uždės ir ateis grįčion. Atsėdėjo tėvas kitam gale stalo, kairioji ranka ant lango suėmė kryželio papėdę — instinktyviai, negalvojant. Jis tylėjo, nes bijojo ištart: „Ar išėjo?“

Sekmadieniais, stipriau nušilęs dėdė Vincentas, kaip vaikai jį vadino, pašte laukdavo žinios. Klausydavo skaitant ką laikraščiai rašė. Žinia netrukus atėjo: Vacys buvo gyvas ir netoli — 30 km. Ramino senis mamą ir dešimt kartų skaitė: „Aš tam sykiui esmu sveikas ką ir Tamstoms nuo širdies žičeju...“ Laiško eilutės liko stovėt džiaugsmu tėvų širdyse.

Praėjo trys savaitės, mažai kas pasikeitė, tik kitos žinios dar vis nebuvo. Laukė tėvas tikėdamasis vėl skaityti mamai raminančius žodžius. Gi žinia jauėjo.

— Tegul bus pagarbintas... — kieme krikščioniškai pasveikino rimtas ir geras žmogus iš galūlaukių viensėdžio.

Tėvas pasisodino svečią ant kaladės, klausė kas gero, kas girdėt.

— Kaimynėli... Viskas po senovei... Atėjau gi, meldžiamas, pasirodavoti, kaip čia darysime.

Tėvas nežinojo ką jis norėtų daryt — apie ką jis taip miglotai kalba.

— Išleidžiau sūnų su tamstų Vaciu... — tai gal jo sūnų, ne duok Dieve, nušovė. Tėvas iš širdies gailejos jo.

Ugnis!...

Asp. Stasiškio nuotr.

Kaimynas išsiėmė nosinę mėlynais kraščiuokais ir nuo nosies nugarėlės nutrynė ašarą.

— Gal girdėjot vakar naktį šaudės?!

— Ar gi jie?

— Mat, jie. Mūsų Kaziuką ant Savičio ežios nušovė...

— Ajezau!

— Vacį po žilvičiu...

Iš tėvo dešinės išslydo kirvio kotas, kirvis čakštelėjo kampu žemėn palei batą, dantyse pypkė vos, vos virpėjo.

Kur sūnų kraujas ištekėjo, ant Savičio ežios, tėvai ir gimines supylė gubrij. Ant kryželio uždėjo kepures su geltonais valiniais. Jos plaunamos lietaus, kedenamos vėjo, per eilę metų, sutežo, nukrito, užsiplakė moliu ir vėšli žolė aptraukė jas. Kryželis linko, linko ir neliko nė šipulėlio — supuvo, ištrupėjo, vėjas ir žemė jį pasiėmė.

Sūnūs paliko po šautuvą. Tėvai juos nešė namo, kad įkištų palėpėn, bet nedanešę sugalvojo kitaip. Vacio senutė mama liko poteriaut ir ašaroti likusį kekelio gabalą. Ilgainiui iš senos galvos išdilo baisesios dėmės ir liko tik paguoda Viešpatyje. O tėvas — jis gerai išvalė prirūdijusį nuo Vacio kraujo šautuvą ir išėjo partizanų. Išėjęs negrįžo, kaip ir daugelis. Užtat mama ramiai galėjo melstis iki galo, kaimyno sūnūs mokslus eiti ir senas skerdžius laisvai spėti orą pagal šimtametį kalendorių, bei aiškintis su savo Ignieška sapnus iš lietuviško sapnininko.

Dabar jau tai atrodo lyg ir pasaka...

Leitenantas Giedrius

(Fragmentas)

... Gelstančiuose vyšnynuose, vargingose šiaudinių stogų pakreigėse bevilčiai ūkavo vienišas rudens vėjas. Karo viesulų nutryptuose, vietomis vien laukinėmis žolėmis tesiūbuojančiuose laukuose geso paskutiniai, rudenišku graudumu besišypsą vakaro saulutės spinduliai. Svetimi, melsvai pilkomis uniformomis vyrai, vinių priekaltais batų padais, drąsiai mynė fronto liepsnų pripuolamai nepaliesto lietuviškojo kaimo kelius ir takelius.

Giedrių pirkioje vėsu ir tuščia. Pro rasotą, suskilusį lango stiklą nedrąsus, susigūžęs Algiukas žiūri į tą nykią, nesuprantamą ilgesiu persunktą rudens vakaro melancholiją, į kiemą, lyg nesavą, šen ten be noro slankiojantį tėvą. Už sodo, žolėtoje dirvoje bevilčiai šakėmis žemę besmaigstantį, kadaise sodintų bulvių ieškodama, it šešėlis juda nusiisirusi, sunykusi Algiuko motina.

Staiga takeliu pro pirkios kampą šmėstelia ginkluotas, dviratį apžergęs vyras, ir kiemo viduryje greitai išauga melsvas, kuoduota kepurė vienragis velnias. Nesuprantama kalba piktai sugargaliavęs, pilvotas okupantas plačiais žingsniais artinasi prie nusigandusio tėvo. Pastarasis nė nepajuto, kaip jo dešinė nutraukė nuo žilstančios galvos aprintą, atsiknojusiais kraštais kepurę ir beprasmingai ją glamžė savo šiurkščiam delne.

— Wo ist ihre Kuh? — Pakartotinai šūktelėjęs ir nelaukdamas atsakymo, teutonų palikuonis artinasi prie tvartų.

— O ja, hier! — išstena patenkintas, plačiai atverdamas karvininko duris. Nusiminęs, senatvės supančiotas tėvas, vos suspėdamas sekti išdidų vokietį, irgi prisitartina prie tvarto, kuriame gulėdama ramiai sau atrajoja jo graži juodmargė — vienintėlis po karo likęs gyvulys. Tuo tarpu vokietys kažką parašo pieštuku melsvame popierio lapelyje ir atiduodamas jį tėvui rodo ženklais, kad karvę reikia vesti ten... pas kaimo „šaltyšių“: ji rekvizuojama...

Graudu Algiukui žiūrėti, kai parodęs vieną pirštą ir rankas susiėmęs tėvas puola prie kareivio prašyti, pakeltu balsu aiškina mas, kad juodmargė, tai jų vienintelė maitintoja, paskutinis namuose gyvulys. Visiškai nekreipdamas dėmesio, vokietys numtoja ranka ir jau rengdamasis išvažiuoti rodo tėvui paraginantį gestą:

— Aber, schneller, schneller!...

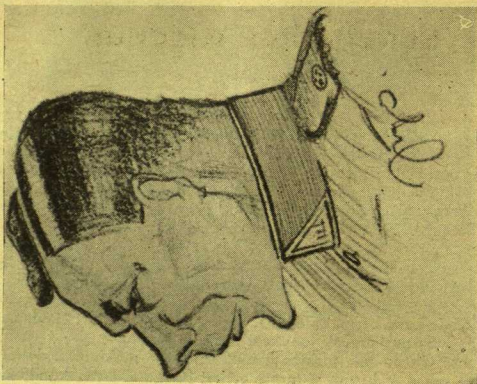
Kiemo vartuose pasirodo persimainęs motinos veidas. Veidas, kuris klausiamai sužiuro į bevilčiai rankomis skėsčiojantį tėvą.

— Karvę atima... — pusbalsiai ištaria pastarasis, lyg nesavomis lūpomis.

— O, Dieve... Viską jau atėmė ir dabar... tą paskutinę karvutę... Ponuli, kaip mes gyvensime, kuo maitinsimės? Mažas

Gen. št. plk. Im. Breimelis,
K. Mokyklos Inspektorius

Mjr. Ališauskas,
Etatinis K. Mokyklos lektorius

vaikas... — Raudodama senutė puola prie ant dviračio sėdančio kareivio, siekdama bučiuoti jo ranką... Ašaromis paspringęs Algiukas tik dar labiau susigūžė lange, matydamas, kaip atstumdamas vaitojančią motiną išpurtaveidis vokietytis piktai sušvokštė:

— Raus, Mutter! Och, litauische Schweine...

... Miglotą, surūgusį adventų rytą senis Giedrius pirmą kartą išsiveda savo sūnų Algiuką parapijos vargonininko iniciatyva „atidaromom pradžios mokyklon“. Storoko, languoto marginio tarbelę per petį persimetęs ir jon vienintelį per karą išsaugotą Višinskio „Elementorių“ įsikišęs, linksmas, nerimastaudamas vaikas pasišokinėdamas seka susimąščiusį tėvą. Taip juodu žengia per kalnuotus, žemomis pušaitėmis nusagstytus laukus, o po jų kojomis šliukšči vandeniu patilžęs sniegas.

Ilgame, siaurame, lyg kokiame koridoriuje, kambaryje ant atitinkamo aukštumo įstrižai nupiautų kaladžių pritvirtinta vidutinio platumo menkai tenuobliuota lenta. Už jos ant panašiai įrengto suole sėdi keletas nedrąsių, lyg sugautų, vaikučių ir mergyčių. Viename tokio „suolo“ gale ant atverstos knygos palinkusi tėvo naujai pakirpta Giedrių Algiuko galvutė. Vienas kitas vaikų pradeda pusbalsiai iš knygų „šlebizavoti“ lipdomus žodžius, šaukia vardais pirmąsias alfabeto raides. Tai parapijos „pradžios mokykla“. Mokyklos būstinė — vargonininko bute, susidedančiam iš dviejų kambarių ir virtuvės... Besimokindami vaikai mato, kaip apyjuosė mokytojo — vargonininko žmona, siaurutį, juodą sijoną kuone iki pažastų ant languotos bliūzelės užsitempusi, ruošia pietus, kaip ką nors vaikams aiškindamas ponas mokytojas šeimyniškai kartu geria priešpiečių arbatą. Pirmą kartą savo gyvimene Algiukas, iš tolo matydamas prie arbatos vartojamą citriną, vogčiomis kartas nuo karto į tą gelsvą obuoliuką meta savo pavydų žvilgsnį.

— Tur būt labai skanus, kad ponas mokytojas nė nevalgo iš viso, o tik palaiko, paspausdamas ties arbatos stikline, tik keliais skystimo lašeliais pasitenkina, — laužo galvą susirūpinęs Algiukas.

— Na, vaikai, mokykitės, mokykitės! — visuomet vienodai, automatiškai paragina savo mokinius mokytojas, pastebėjęs, kaip šie kartais sužiurę perdaug domisi vargonininko šeimyninių darbų eiga arba iš paniurų žiūri į čia pat už permatomos užlaidos gan dažnai užkandžiauojantį mokytoją.

Tuo tarpu, kai kiti vaikai ir mergaitės pradėjo dar tik pirmuosius elementoriaus žingsnius, mokinį Algimantą Giedrių pirmąją mokslo dieną mokytojas viešai pagyrė, pareikšdamas, kad per kokią savaitę Višinskio „Elementorius“ bus pakartotas, ir Algiukas pirmas iš vaikų gausias mokytis iš naujos knygos, kuri vadinasi „Vaikų Žvaigždutė“. Vidujiniu džiaugsmu tirpo vaiko krūtinė, ir jis tik vien apie tai tegalvojo, kaip parėjęs namo šia žinia pasigirs savo namiškiams. Tačiau netikėtai tą dieną jautrijoje, ekspansingoje vaiko sieloje gimė visai kitoki, Algiukui nesuprantami jausmai.

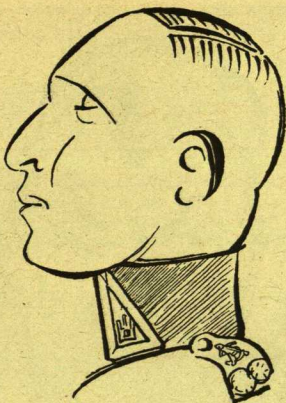
Kartą pripuolamai pasukęs savo apyšviesią galvutę į dešinę ir atidžiau apžvelgdamas keleto mažų mergaičių užimtą suolo galą, Algiukas staiga pajuto, tarsi būtų kažką nematytą išvydęs, tarsi ką labai brangaus radęs... Savo baltai rausvą dešinią skruosčiuką prie atversto elementoriaus kietai priglaudusi, melsvomis, vaikišku nekaltumu tviskančiomis didelių akių liepsnelėmis mirksėdama, į jį žiūrėjo graži, šviesiaplaukė melsva suknele mergytė. Žiūrėjo ir visai įsivaizduodama savo mažomis, ružavomis lūpytėmis, šypsojosi naviu atvirumu. Į savąją knygą Algiukas skubiai nukreipė nedrąsos užkluptą žvilgsnį ir nė nepajuto, kaip jam pasidarė kažkaip nesu- prantamai malonu ir liūdna... Vėliau Algiukas dar keletą kartų vogčiomis mėgino žvilgtelėti ton pusėn, tačiau kuone kiekvieną kar- tą jo drovus žvilgsnis užlūždavo į saulėtus, draugišku gerumu spina- dinčius mažosios gražuolės šypsnius.

Pilnas nepaprastų įspūdžių, tos dienos vakarą Algiukas namie buvo nekalbus, susimąstęs. Pasipasakojimas namiškiams apie tai, kad mokytojas žadėjo greitai jam duoti mokytis iš naujų „sunkes- nių“ knygų — išėjo kažkaip neįspūdingai, neįtikinančiai, o jam baigus kalbėti apie tą būsimą naująją mokslo knygą, motina susi- rūpinusiu tonu gana prozaškai išsitarė: „Tai vėl nauji pinigai“... Valandėlei Algiukas pasijuto kažkaip nejaukiai, tačiau giliausioje vaiko sielos kertelėje kuo slapčiausiai puoselėjami visai kitoki tos dienos įspūdžiai, nesuprantami pergyvenimai — kažkokiu prasmin- gu pasitenkinimu, abstrakčia viltimi virpėjo jaunoje Algiuko šir- delėje. Apie tai, žinoma, jis niekam nepasipasakos. Grįždamas iš mokyklos dar manė šiomis savo mintimis pasidalinti su vyresniąja sesute, bet dabar nuo to nutarimo atsisakė.

Trumpai pakartojęs mokytojo paskirtą elementoriaus puslapių kiekį ir nedaug tevakarieniavęs, Algiukas tą vakarą anksčiau nuėjo miegoti. Jaukiai susigūžęs apytamsiam grįčios kampe stovinčioje savo lovoje, rupia marginių antklode patogiai apsvyturiavęs gal- vutę ir tik pro mažą paliktą plyšelį kvėpuodamas ir žiūrėdamas į nurudusią, nežinia kada baldytą pirkios sieną, atsidavė savo vai- kiškoms svajonėms.

Mažoji Mariukė jam labai patiko. Algiukui atrodė, kad ji ga- lėtų būti geriausiu draugu kartu mokytis pamokas, bėgioti po er- dvų klebonijos kiemą, žaisti. Maža to — Algiukas vaizduojasi, kaip būtų gera su linksma, šviesiaplauke Mariuke vasarą bėgioti po tės- viškės pievas, už rankų susigriebus vedžiotis įkaitusiais, kvapnio- mis vijoklių žiedų taurelėmis apraizgytais kalnų takeliais arba tyliai, tyliai, net nekvėpuojant, susirangius vešlioje žolėje ant upelio kran- to, abiems tykoti mažą, sidabrinę žuvytę, įvairiaspalviais akmeniu- kais išsagstytame upelio dugne... Aprodytų Algiukas savo ma- žajai draugei ten už dirvų kalvelių atšlaitėmis išsirangiusius senus apkasų griovius, vietomis dar gerai išsilaičiusias, žilvičiais išpintomis sienomis slėptuves. Pasigirtų, kad jis pats matė, kaip prieš metus visa tai buvo dirbama. Nors Algiukas nebuvo su Mariuke kalbėjęs

Plk. ltn. Šurkus, K. Mokyklos bataliono vadas

nė vieno žodžio, bet iš balso, kurį girdėdavo mokykloje jai skaitant savo pamoką, buvo įsitikinęs, kad gražiajai Mariukei su juo būtų linksma ir įdomu; ji domėtusi visu tuo, kas įdomu Algiukui, jį suprastų ir pritartų jo sumanymams. Ne taip, kaip su neramiais, išdykusiais kaimynų vaikais: nė su jais pasidžiaugsi kokia nauja paveiksluota, namiškių dovanota knygele (nemokėdami skaityti tuoj pradės teplioti, sudraskys), nė susitarsi tvarkingai pašaudyti iš lanko į pastatytą taikinį, nė gražiai pasikalbėsi apie įspūdžius, patirtus per praėjusį karą. Ir čia Algiukas pajuto dar nevisai suprantamą, didį norą turėti gerą vienintelį draugą, kuris būtų su juo visuomet kartu, dalyvautų visuose jo sumanymuose, mintyse ir darbuose. Visuomet per visą gyvenimą. Šiuokart Algiukas gražiausiai svajojo, kad šiuo draugu galėtų būti tik anoji mėlynakė, gelsvomis kasytėmis, vieną dieną mokykloje tematyta Mariukė... Gerai, bet juk juodu visuomet vaikais nebus — abu užaugs. Nevaikščios į mokyklą. O gal ir niekur nesusitiks? O, ne! Kai juodu užaugs, tai Mariukė bus Algimanto žmona. Juodu gyvens kartu. Gražų bėruką naujon brikelėn pasikinkę, juodu meiliai šnekučiuodami važiuos miestan į turgų, į atlaidus. Mariukė užsidės gražią, brangią skarą, o Algis, pagrasindamas bėrukui, retkarčiais ilga pirktine nendrė išdidžiai pasuks aplink galvą...

Grįčioje paliko visiškai tamsu. Svajingas miegas nejučiomis sulipdė vaiko blakstienas, o iš po dryžuotos antklodės kyšojo tik

Plk. lt. Statkevičius, K. Mokyklos ūkio viršininkas

Algiuko nosytė ir vaikišku šypsniu nušvitęs kairiojo skruosčiuo kraštas.

Nepaprasti dienos pergyvenimai ir įspūdžiai nedavė Algiukui ramybės ir saulėtuose, vaikiškuose sapnuose.

Mokyklos kambarys toks nepaprastai didelis ir šviesus, šviesus. Suole sėdėdama Mariukė balsiai skaito iš savo elementoriaus. Skaito, kaip tik tą patį puslapį — apie sūrio rasą, sūrų sūrį ir ašarą sūrią, kuris kadaise, prieš trejus metus Algiukui toks sunkus rodėsi.

Juo toliau, juo labiau Mariukei skaityti nesiseka. Algiukas kelis kart padeda. Pagaliau, nesugebėdama perskaityti vieno žodžio, Mariukė pradeda verkti. Algiukui pasidaro neapsakomai jos gaila. Norėtų ją suraminti, bet nežino ką sakyti, norėtų švelniai švelniai paglostyti jos gintarines, dailiai supintas kasytes, bet niekaip neišdrįsta...

*

Čia žalsvu šalmu užvožtas, pilkas, nemigos voratinkliais apraizgytas sargybinio veidas siaurai nusišypojo.

Raitelio daina

Paskubėk, truputį, bėri,
Ei, pralenk man vėją šiaurį —
Vakar kerštui kardą kėliau,
Šiandien kerštui dūksta kraujas.

Kraujas dūksta, dulka plentas —
Ei, pirmyn tik, mano žirge,
Dar linksmai teks pagyventi
Ten, kur plienas gūžiai mirga.

Jau pakvipo vyšnių burtai,
Pievos jau šilku žaliuoja —
Skelki šuolius, mano turte,
Į aršios kovos rytojų.

Panėriuos mes rasim priešą,
Panėriuos mes kerštą rasim —
Skriski žirge, skriski tiesiai,
Mirt beprotiškai mes drąsūs!

Tavo šuoliai, mano kardas,
Panėriuos uždegs vėl saulę —
Dar skambės lietuviu vardas
Dar drebės prieš jį pasaulis!

Paskubėk, truputį, bėri,
Ei, pralenk man vėją šiaurį —
Vakar kerštui kardą kėliau,
Šiandien dūksta kerštui kraujas...

— Tai buvo mano pirmoji meilė — koridoriaus tylumoje vyrišku skepticizmu sušnabždėjo kariūno Giedriaus lūpos.

Nors ir laiko jau gerokai iškarpyton savo gyvenimo filmon atidžiai įsižvelgęs, tačiau vienodai budriai posto aplinkumoje visa jausdamas, kariūnas Algimantas Giedrius vėl laimėjo apie penkios liko minučių; kada niurus, tarnybinių šaltas sargybinio žvilgsnis automatiškai nukrypo į pigų rankinį laikrodėlį, iki pamainos buvo telikę nedaugiau dešimties minučių. Mintis, kad jau greitai pasikeistas galės vykti sargybinė maloniam ketverto valandų poilsui, švelnesnėmis orizontėmis išlankstė rūškaną sargybinio veidą, o pirmųjų mokslo dienų „romantizmo“ prisiminimai kurstė jaunesniojo kurso kariūno Giedriaus vaizduotę tolimesnių jų išgyvenimų pasaką privesti iki galo. — (Bus daugiau)

MOKSLAS

Ltn. Petronis

Vykdytojo pareigos ir galvojimo metodas taktiniuose lauko pratimuose

(tęsinys iš „Kariūno“ 1937 m. Nr. 1)

Pakalbėjęs apie vykdytojo pareigas takt. lauko pratimuose, noriu iškelti dar vieną dalyką, mokyje ne visada pakankamai pabrėžiamą, nors jis turi lemiamos reikšmės vadui ir eiliniam kovotojui parengti, įgalindamas greičiau pasiekti tikslą.

Pasekime pirmą kartą vadovaujantį dalinių vadą (skyr. ar būrio), turintį pakankamai teoretinių žinių. Pastebėsime, kad aplinkybėms keičiantis, dalis jo sprendimų ir įsakymų bus klaidingų, dalis pavėluotų, jo galvojimo procesas žymiai lėtesnis už tempą, kuriuo reikia reaguoti į aplinkybių kitimą, dalis, pratimo vadovui ar tarpininkui paskatinius greičiau veikti, pasireikš tik ženklų ar komanda „pirmyn“ ar pan., iš kurios valdiniai nesugebės net suprasti, kaip savo iniciatyvą reikšti. Dažnai vadas atsidurs taip vadinamame „negyvame taške“, t. y. visai nebežinos, kaip ir ką toliau veikti. Kodėl? Atsakymas — dėl nepatyrimo. Bet kaip gi pasiekti tą patyrimą, kaip trumpiausiu keliu išlavinti savo galvojimo procesą?

Pastebėta, kad atsidūręs „negyvame taške“ vadas ar eil. kovotojas, paklaustas, koks jo uždavinys, staiga atgyja ir išneša puikų savo tolimesnio veikimo sumanymą, lyg ir išsimuša iš „negyvo taško“. Arba, klaidingai pradėjęs veikti vadas, paprašytas paaiškinti savo sprendimo ir veikimo motyvus, truputį pagalvojęs, visai teisingai pradeda spręsti ir prisipažįsta klaidingai veikęs, nes, sako, nesusivokęs.

Panašių „nesusivokimų“ priežastis yra nesuradimas kelio į protingą sprendimą. Atsiranda „negyvas taškas“ (vidujinis blaškymasis, pastangos sugalvoti ką ir kaip veikti, netikrumas ir nepasitikėjimas savo išvadomis, kurios pagrįstos nujautimu), iš kurio išeinama tik tada, kai iš šalies pasiūloma nuo kur reikia pradėti galvoti. Arba, jaučiant reikalą veikti, reaguoti į aplin-

kybių kitimą ir nesurandant kelio į sprendimą — veikiamą visai be sprendimo (pasitaikęs reiškinys energingesniuose, karštesniuose asmenyse).

Gal tūlas atskirs Pėstininkų statuto citatą: „...kad ir nespergeriausias, bet laiku padarytas ir laiku įvykdytas sprendimas yra geresnis už idealų, bet pavėluotą sprendimą“, kai tuo tarpu, nuoseklus protavimo kelias siekiant sprendimo, jis gali būti pavėluotas.

Reikia atsakyti:

1. Tas pats Pėst. stat. daugelyje vietų pabrėžia, kad sumanymas ir *sprendimas turi būti apgalvotas, teisingas ir laiku padarytas*;

2. Esant taikai, reikia lavintis *greit ir teisingai* spręsti, t. y., trumpiausiu protavimo keliu susidaryti sprendimą. Greitumo sąskaiton neturi nukentėti sprendimo teisingumas;

3. Pėst. stat. pabrėžia, kad nuolatinis dvejojimas yra prasižengimas ir veda į pražūtį. Jei vadas (o taip pat ir eilinis), bus įgudęs protaudamas spręsti, aišku, savo sprendimus vykdydamas nedvejos, nes bus įsitikinęs jų teisingumu.

Viskas tas pasiekama tik per takt. lauko pratimus visur ir visuomet pratinantis prie teisingo galvojimo metodo, kuris yra kelrodis įgusti greit ir teisingai spręsti. Tik tuo keliu einant, greit pasiekiamas sugebėjimas vadovauti ir veikti kautynėse ir išvengiama, mūsų Pėst. stat. žodžiais tariant, žalingo schemiškumo.

Kiekvienas kovotojas, kas jis bebūtų, vadas ar eilinis, turi atsiminti, kad kautynėse jis yra priemonė aukštesnio vado rankose. Vadas, skirdamas savo valdiniam kautynių uždavinius, juos derina taip, kad pasiektų savo tikslą, t. y., įvykdytų savo uždavinį. Kiekvienas, kautynėse nukrypdamas nuo jam skirto uždavinio, ar jo neišpildydamas, ardo aukšt. vado sugalvotą kautynių planą ir veda prie pralaimėjimo. Todėl aišku, kad kiekvieno kovotojo (vado ar eilinio) galvoje, atsidūrus ir sunkiausiose kaut. aplinkybėse, rodos, beviltiškiausioje būklėje, pirmoji mintis turi būti: *mano uždavinys*. Jis turi būti aiškus, suprantamas ir, lyg žiburys tamsią naktį, rodyti kelią tolesniems veiksams.

Pirmąją mintį turi sekti mintis: *kaip geriausia išpildyti gautą uždavinį*, jei:

1. priešas taip ir taip trukdo (arba gali trukdyti),

2. vietovė taip ir taip palengvina ar apsunkina uždavinio vykdymą,

3. kaimynai padeda ar trukdo,

4. turiu tokias priemones . . . . . (dalinys vado rankose yra priemonė).

Šitą pergalvojus, išvadoje turi likti idėja, kurią mes vadiname *sumanymu*, kaip geriausia uždavinį įvykdyti.

Turint sumanymą, lieka *nuspręsti kokius ir kaip paskirstyti priemoneis uždavinius*. Tai bus *sprendimas*. Teisingam sprendimui sudaryti reikalingas teoretinis pasirengimas ir kariškas išsilavinimas. Teisingai nuspręsti yra vienas sunkiausių dalykų vadovavimo darbe.

Sprendimas atiduodamas vykdyti įsakymu, prieš tai apgalvojus, kaip, t. y., kokiomis priemonėmis, jis tikslingiausia ir imanoma atiduoti: betarpiškai valdiniam žodžiu, per pasiuntinius, raštu, ženklų ar kaip kitaip.

Reikia paminėti dar vieną svarbmeną, būtent, orientavimąsi ir *susivokimą aplinkybėse*. Tą reikia atlikti dar prieš bet kokio sprendimo proceso pradžią. Susivokimas aplinkybėse pasireiškia nustatymu:

1. prieš padėties ir jo veiksmų pobūdžio,
2. savo padėties (jei vadas, tai jo valdžioje esančių priemonių padėties),
3. kaimynų priekyje, dešinėje, kairėje ir užpakalyje buvimo ir padėties.

VADAS GALVOJA:

EIL. KOVOTOJAS GALVOJA:

I. Aplinkybės:

1. prieš padėtis ir jo veiksmų pobūdis,
2. savo dalinio padėtis,
3. kaimynų buvimas ir jų padėtis

II. Mano uždavinys:

III. Kaip geriausia jį įvykdysiu, jei:

1. priešas taip ir taip trukdo,
2. vietovė palengvina ar apsunkina uždav. vykdymą.
3. kaimynai padeda ar kliudo,

I. Aplinkybės:

1. prieš padėtis ir jo veiksmų pobūdis,
2. mano (ir dalinio) padėtis,
3. kaimynų buvimas ir jų padėtis.

II. Mano uždavinys (kartais savo iniciatyva papildytas, vado sumanymas dvasioje).

III. Kaip geriausia jį įvykdysiu, jei:

1. priešas taip ir taip trūkdo,
2. vietovė palengvina ar apsunkina uždav. vykdymą,
3. kaimynai padeda ar kliudo,

Kai patrankos rieda

Kai patrankos rieda,
Ko žvelgi, sesut, į tolį,
Tiek žiedų priskynus,
Ak, tai žalio kaimo broliai
Eina gint tėvynės.
Neša žinią vėjai švelnūs,
Sako, priešas kritęs,
Jiems pro veidus, jiems pro šalmus
Lekia švino bitės.
Kas palaukėj ten pabalo —
Tai ramunės žiedas,
Ko taip dunda viešas kelias —
Tai patrankos rieda.
Ant pakalnių, ant arimų,
Vargais apšlakstytų,
Plaukia debesys nurimę —
Neša laisvės rytą.

— — — — —

Sutemose sumirgėjo
Iš žvaigždžių vainikai —
Vieni vyrai namoėjo,
Kiti ten paliko. — — —

4. turiu tokias priemones: . . . .
5. įvairūs kiti palengvinimai ir ap-
sunkinimai, turį įtakos.

4. savų ugnies priem. ugnis taip
ir taip padeda,
5. yra įvairūs kiti palengvinimai
ir apsunkinimai įvykd. uždav.

Išvada: Sumanymas.

Išvada: Sprendimas.

IV. Sprendimas:

IV. Sprendimo vykdymas.

1. sumanymui įvykdyti, kokius
uždav. duosiu priemonėms ir
kaip juos paskirstysiu.
Kokiomis priemonėmis sprend.
perduosiu valdiniam (žodžiu,
raštu, ženklų ir tt.).

V. Įsakymas, komanda.

Patiekęs šį galvojimo metodą, turiu pastebėti, kad klaidinga jį suprasti, kaip vienintelį ir visiškai tobulą. Bet vis dėlto, manau, kad šis galvojimo metodas gali padėti greičiau išmokti teisingai ir greit spręsti, kas itin svarbu tiems, kurie ruošiasi būti vadais.

Būrys pagrindiniam patrulyje

Dokumentas Nr. 1.

BATALIONO VADO ĮSAKYMAS:

2/I bat.

Karo Mokyklos kareivinės 1937.II.
23 d. 4 val. 30 min. Žemėlap. 1:25.000
Kaunas P. ir Išlaužas ir 1:100.000
Kowno, Preny.

Į s a k y m a s 1 n r. (o p.)

(Ištrauka iš įsakymo batalionui)

I. *Aplinkybės.* Priešas žygiuoja iš pietų. Vakar 15 val. mūsų aviacija pastebėjo priešą vorą apie 3 klm. žygio, žygiuojančią keliu OLYTA—PRIENY—KOWNO šiaurės kryptimi apie 15 klm. į pietus nuo PRIENY.

Mūsų pulkas po dienos žygio II.22 d. vakare apsinakvojo Karo Mokyklos rajone ir išstatė postovio saugą . . . . aukšt. 68,1 — aukšt. 69,4 — vnk. PRENZELIAVA . . . riboje.

D. L. R. ties PRENY II.22 d. 17 val. susitiko su priešą smulkiais raitelių daliniais su šarvuočiais, kurie po kautynių pasitraukė pietų kryptimi.

Priešą aviacija veikli.

Mūsų pulkas tęs žygį pietų kryptimi.

II. *Uždavinys.* Šios dienos žygyje batalionas sudarys priešą šakinę žygio saugą ir žygiuos keliu PONIEMON—PRENY tikslu pirmą eilę pasiekti GIRMONIS up. ribą.

III. *Jėgų suskirstymas ir uždaviniai.*

a) 1. kuopos I būrį su 1 s. k. ir 4 raiteliais būrio vadui Ltn. N. vadovaujant skiriu pagrindiniu patruliu. Žygiuoti bataliono žygio kryptimi.

b) likusieji 2 būriai su 2 s. k. ir 1 autom. pab. sudarys priešą šakinę žygio užtvarą — žygiuos paskui pagr. patrulį.

c) dešinėje (vakaruose) kryptimi: dešinysis JESIOS krantas — PAVYTĖ—SUVALKĖLIAI žygiuos dešinioji užtvara.

1) Uždavinys K. Mokykloje šiais metais nagrinėtas per eksperimentines taktikos pratimus. R e d.

d) kairėje (rytuose), keliu: vnk. PRENZELIAVA—PATA-MULŠĖLIS—GIRMUONIS žygiuos kairioji užtvara.

IV. Išeities punktas — kryžkelė plento ir kelio iš IV Forto pietinio kampo. Jį peržengti:

a) pagr. patruliui — 7 val.

b) priešakinei užtvarei — 7 val. 15 m.

c) priešakinės saugos bataliono galvai . . . .

V. Ryšiai. Aš būsiu su priešakine užtvara.

Priešakinės užtvaros vadas bus prieky priešakinės užtvaros.

Dokumentas Nr. 2.

NAGRINĖJIMO PLANAS

1. Pagr. patrulio vado darbas, gavus uždavinį:

— uždavinio kartojimas, neaiškumų išsiaiškinimas, laikrodžio patikrinimas.

2. Sprendimo elementų nagrinėjimas.

a) uždavinys — gautas 4 val. 30 m. Išeities punktą peržengti 7 val. Būrio vadas apskaičiuos laiką. Atsikelti, papusryčiauti, susitvarkyti žygiui ir ateiti į įsakymo atidavimo vietą — 1 val., atiduoti įsakymą — 15 min., ateiti iki išeities punkto — 15 min.; viso 1 val. 30 min. Būrį prikels 5 val. 30 min.

Išvada: Būrys pailsėjęs, pasirengęs ir laiku gali pradėti vykdyti uždavinį. Žygiuoti būriui reikės vieškeliu A. PANEMUNĖ—PRIENAI, saugantis nuo priešo, normaliu greičiu, laikant ryšį su priešakine ir šoninėmis užtvaramis (akies).

Kryptis aiški, nes priekyje yra D. L. R., tad pastebėti raiteliai gali būti savi.

b) Priešas vakar apie 15 val. pastebėtas bežygiuojąs mūsų kryptimi. Nuo mūsų buvo apie 40 klm. Raiteliai — apie 26 klm. Šiandien jis gali būti žymiai arčiau.

Išvados: Priešo aviacija, šarvuočiai ir raiteliai gali pasirodyti kiekvienu momentu pradėjus žygį, pėstininkai po 3—4 val. žygio, todėl reikia paskirti oro ir žemės sekėjus, nustatyti ženklus, paruošti granatų ryšulius ir atidžiai sekti žygiuojant vietinius daiktus paliai vieškelį.

c) Vietovė nuo išeities punkto iki ROKŲ kaimo atvira, toliau — kaimas. Už Rokų kaimo iki Vyčio up. — atvira, kur neskur išmėtyti atskiri vienkiemiai. Nenugalimų kliūčių nėra.

Išvados: Vieškelio kryptimi priešas gali panaudoti šarvuotus. Sekimas tiek mums tiek priešui geras. Ypatingą dėmesį atkreipti žygiuojant prieš Vyčiaus up., nes iš miško gali pasirodyti priešo raiteliai.

d) *Priemonės.* Turime 1 s. k., 3 lengv. kulk. ir 4 raitelius. Be to, veikiamo turėdami kaimynus.

Išvados: Priemonių duotam uždaviniui vykdyti užtenka. Trūksta priemonių kovai su šarvuočiais, todėl reikia paruošti rank. granatų ryšulius, laiku įspėti užtvarą, kad suspėtų pavartoti autom. pabūklą.

e) *Oro sąlygos, gyventojai.* Oras nagrinėjimo dienos, gyventojai mums palankūs (veikiame savoje teritorijoje).

Išnagrinėjęs sprendimo elementus, pagr. patrulio vadas nuspręs ir atiduos įsakymą. (Žiūr. dokum. 3 nr.).

Aptarti, kurioje vietoje atiduos minėtą įsakymą ir kokioje padėtyje rasis būrys atiduodant įsakymą.

Tolimesnė pratimo eiga

1. Vadovai skiria pagr. patrulio vadą iš kariūnų. Pagr. patrulio vadas atiduoda įsakymą patruliui. Žvalgai išsiaiškina, kas jiems neaišku, kartoja įsakymą ir vykdo. Peržengiant postovio saugą, pagr. patrulio vadas turi pasiimtyti su post. saugos dalinio vadu ir sužinoti iš jo jam žinomas aplinkybes (priešas, vietovė ir kt.).

2. Pradėjus žygį (už išeities punkto):

a) Pas priešakinės užtvaros vadą vyksta raitelis su pranešimu.

Dokumentas Nr. 3.

2. P. P. I. KUOPOS
I BŪRYS

Kryžkelė prie vakar. IV forto kampo
1937 m. II.23 d. 6 val. 45 min. Žemėl.
lap. 1:25.000 Kaunas P. ir Išlaužas.
1:100.000 Kowno, Preny.

Įsakymas pagr. patruliui

I. *Aplinkybės.* Vakara temstant priešo raiteliai ir šarvuočiai susikovė su mūsų D. L. R. ties PRENY, o pėst. apie 15 val. buvo 15 klm. į pietus nuo PRENY. Susitikimas su priešo raitės

lais ir šarvuočiais galimas kiekvienu momentu pradėjus žygi, su pėst. po 3—4 val. žygio.

Mūsų batalionas priešakinėj žygio saugoj, 1. kuopa sudaro priešakinę žygio uždvarą.

II. *Uždavinys.* 1. kuopos I būrys (mūsų) su 1 s. k. ir 4 raiteliais sudaro pagr. patrulį ir žygiuos vieškeliu į pietus PRE-
NY kryptimi.

Kaimybai: dešinėj (vakaruose) — dešinioji uždvara (rodo), kairėj (rytuose) — kairioji uždvara (rodo).

III. *Jėgų suskirstymas ir uždaviniai.*

a) 1. skyriaus vyr. šaulys X ir eil. Y ir Z vyksit vieškeliu 200—300 mtr. priekyje būrio; sekti vieškeliu kryptimi. Eil. A. ir B. būsit kairieji šoniniai žvalgai. A. vyresnysis.

b) 2. skyriaus eil. K ir L. būsit dešinieji žvalgai. K vyresnysis.

c) Likusioji būrio dalis sudarys branduolį, kurį vesti būrininkui. Iki išėities punkto eiti tankinėj rikiuotėj, toliau — abipus kelio vartinėmis, s. k. užpakalyje, 2 rait. vedant arklus eiti prie manęs; kiti 2 rait. — užpakaly būrio.

d) Iš vadovavimo grandies eil. C. seksi priekinius ir kairiuosius žvalgus; eil. D. seksi dešiniuosius žvalgus; eil. H. seksi orą.

Iš 3 skyriaus eil. M. ir N. laikysit ryšį su uždvaros grandinėle.

IV. *Ryšiai.* Priešakinės saugos vadas bus su priešakine uždvara. Priešakinės uždvaros vadas bus priekyje priešakinės uždvaros. Aš būsiu priekyje pagr. patrulio branduolio.

Ženkilai. Priešakinius žvalgus valdysiu raudona vėliavėle; dešiniuosius — žalia; kairiuosius — geltona. Ženkilai nuolatiniai. Pakartot! vykdyt!

Skaitykime

„MŪSŲ ŽINYNĄ“

Kar. j. p. Rimkūnas

Šedevras Karo Mokykloj

— Mūsų laikai — technikos laikai — pasakė vienas žymesnių mūsų strategų ir eksperimentinės taktikos autoritetų sekmadienio 24-tą valandą, skusdamas nelaimingai įstrigusią juodą dėmę iš „aplinkybės“ ...

Tačiau technika, auto-šarvuočiai, moto-mechanizacija su mėsos malamomis ar bulvių skutamomis mašinėlėmis ir net su naujai nupirktu kirpyklos pasididžiavimu, niekad neišstums iš žmogaus, sakysim, širdies patraukimą prie kaž ko dailaus, švelnaus, žodžiu, prie grynosios kūrybos, kurioje išsilieja žmogaus švelnūs jausmai, kaip sakysim, karšti barščiai ant išeiginių kelių, tuo palikdami neišdildomą įspūdį. Ir kartais, kai žmogus negauna progos įsiaudrint, piktasis demonas jam skersai kelio pradeda juodas kates varinėti; mūsų šikali kalbant, pradeda aiškiai nebesisekt. Ot, sakysim, užsirašo toks individas trečiadienį į ambulatoriją, atseit — aiškiai sukombinuotas kalnas ar tankinė, o čia pamokų ruošimas, ar nagrinėjimas klasėj... o tau boba ir devynios!... O sekmadienio miestas — taip ir lieka „terra incognita“ kaip colleg. Jono sesutė ...

Arba — ipso fakto — rodo rimtai pasirengia egzaminams ir, pagal tikimybių teoriją, aiškiai ir planingai išmoksta kas ketvirtą bilietą... ir... vėl... a... nažinot, kas vėl... liūdna ir pikta, kaip andai... e... žodžiu, nėra čia ko tokiu momentu ūpą gadyt... Ergo — proga pasireikšt turi eit iš žmogaus natūros reikalavimų, kaipo

„conditio sine qua non...“ ar kaip topografinė aksioma, kad kiekvienas žmogus iš prigimties tinginys...

Pagaliau — proga! Meno, literatūros, kūrybos, muzikos ir kitų mūsų vakaras Karo Mokykloj! Aš — žmogus jautrios sielos, ne tai kad susijaudinčiau rašydamas leidžiamą raštelį ir užmirščiau reikiamoj vietoj pridėt „Maj.“, bet ot taip smagu ant dūšios, kad imtum rodos ir rankšluostį išprosytum ir dulkes nuo būrininko katiliuko nušluostytum... suprantat — vakaras!

Tačiau iš katinų perbėgamosios zonos nespėjau išeit ir šitai smūgis Nr. 1. iš aukštumos 3-čio flygelio, šiaurės rytų kampo. Po vieno iš daugelio vakarinių patikrinimų oficialiosios dalies ir po perspėjimo, — kad dabar jau sėsimės valgykloj ne taip, kad žmogui tektų laukti porcijos, ir jokiū būdu ne taip, kad porcija lauktų žmogaus, bet taip, kad ir porcija ir žmogus lauktų įsakymo sėst, kuris bus duodamas iš aukščiau tik išnagrinėjus sprendimo elementus ir darbo pasidalinimą tarp Juozo ilgojo ir Stasio trumpojo dalinant sviestą ir atrenkant puodukus pagal kalibrą ir pagal turimas auseles, — pasigirdo aiškus ir elastingas (mūsų kuopos pasididžiavimas) kuopininko balsas: Meno, muzikos, literatūros bombos: Stasiai, Pranai ir Ko... (nieko bendro neturi su: „Ki“) prašom néatsisakyti paskaidrint mūsų menui atviras širdis ir, žodžiu, sudrebint visą strategija persisunkusią atmosferą švelniais Dianos garsais... Taigi, Stasiai... Pranai... o aš... pagal dirmavonę — Jonas auksaburnis — ...nuriujau karčią, kaip paskutinis sekmadienis, seilę giliai giliai į virškinamąjį traktą ir pasidaviau nešamas fatumo... Fatumas mano pažeistą asmenybę, nedavęs nei kojų nusiplauti, nei dantų išsivalyti, įvertė į lovą... Naktį sapnavau, kad kažkas man, ant mano popierio nusbraižė inžinerijos darbą ir iš artilerijos buvau ištraukęs trečią bilietą... bet staiga pradėjo aplink sprogt „bombos“ ir viskas sumišo į vieną, koloratūrinį chaosą, per kurį vos girdėjos budėjoto pavojaus signalai, atseit, serija ilgų švilpukų... Tačiau aš toks žmogus, kad viską mėgstu pastatyti ant savo. Taigi, griebiau tuojau idėją — dalyvaut! — ir kadangi manęs nepakvietė prie Dzeuso stalo, tai, pasirinkęs kaulų iš genijų bliudų, nutariau likt grynu korespondentu, ypač, kad dabar puikiai žinau gynimosi taktiką ir savo darbą iki H valandos (atseit, iki baigimo rengtis literatūriniam vakarui).

Pirmu ruožtu taigi reikėtų paminėti ėjimą ar artėjimą literatūrinio vakaro datos link. Dalykas toks, kad mūsų bombos — dvigubo veikimo: atseit — instant — akimirkos, ir — retard — su gaištuku. „Bombų“ vardas veikė tik akimirką į jų švarias, kaip virtuvės budėtojai, asmenybes; taip pat akimirką veikė ir visi bombų motyvai, kad gavėnia ne vakarams ir bendrai, kas iš to, kad nėra... taigi... chm... bet tas tiek to... juk mes ne dėl to... dabar prasidėjo gaištuko veikimas... Bombos tyliai unksčia, švilpia, bet — nesprogsta!... ir tylus jūsų korespondentas netyčia pastebi tai vieną, tai kitą 7 klasės studentų atsidarant po patikrinimo ir užsidarant vėlybą naktį, atseit... eina!...

O viena meniška pajėga originaliu stilium, neišsemiama energija ir pasišventimu konstruoja kūrinį a la mixtum compositum... tema: „Beprotybė ir arklys...“ Kadangi aš manau komandos keliu, ar keliu iš aukščiau, savo korespondenciją paskelbt dar prieš prabilisiant meno bomboms, tai mano kukli, kaip korespondento pareiga, parodyt bent ryškesnius genijų stilių bruožus:

Colleg. Stasys I — stilius lengvas, plastiškas, kaip Žčia grupė ant turniko.

Kalbos puošmens: lygioji lankelė, skardusis debesėlis, kvapioji gėlė, Vilnius senelis, valanda motutė, daboklė — sesutė ir t.t.

Šiurpūs, didingi, pilni maestozo lakūno pergyvenimų 150—200 m. aukštį aprašymai ir bendrai — juokas pro ašaras ar atvirksčiai...

Colleg. Stasys II — griežta, lanksti žurnalistiška plunksna, aiški profesijos gyslė ir bendrai — gryniosios taktikos atstovas. Palyginimai labai vaizdūs, jaunuoliški personažai (a la VI kl. gimnazistės). Kalba gyva, turininga žodžiais ir jautukais...

Colleg. Pranas — kiek teko stebėt savo kūrybines pajėgas paskutiniu momentu koncentruoja į dešinės rankos pirštinę, o šią — į dešinįjį colleg. R. žandą — ergo — aistringas bokso sporto pionierius ir vienintelis nepamainomas instruktorius gaidžio svorio generatoriams.

Ar pasiseks jam savo kūrybinę intenciją sušvelnint, ne man, o dievai, spręsti!

Likusios bombos kažkaip neišsuduoda, mat, netikėtumas — viena svarbesnių taktiškų uždavinių sąlyga, todėl aš pilnai pateisinu susidariusią būklę ir čia padedu savo išvadų tašką. Turiu dar pasakyti, kad didžiausią man, asmeniškai, įtaką padarė ultramoderniška, impresionistiška, kubistiška ir bendrai „non plus ultra violenta“ colleg. Jurgio tapybinio meno eskyžų stilius ir turinys (Deja, jo kūrinų čia lyg nėra).

Ta dvasia taip mane pagavo, kad tolimesnis mano plunksnos kelias, tur būt, pasuks šia moderniška kryptim iš lygiųjų tėvynės dirvonų ir kasdieninių mūsų vargų... Jau net keletą kūrinių, sakysim, esu ta kryptim sukūręs, ir kadangi proga, anot „gyvenimo mokyklos“ vietoj nestovi, lygiai taip, kaip ir dešra ant tarnybinio stalo, tai tebūna man, o dievai tripirščiai, leista pasidalint su jumis šiuo nežemišku pasauliu ir sielos virpėjimu; jis vadinasi —

Simplex complēxi

O meilė, karšta kaip Oerlikono spyna
išlieta iš Dianos guminio kurpalio
dėl tavęs man nebaisi para ar adyna
propelery tavo — kontaktas bedalio...

— . . —

Dangoraižiai griūva, šiurės nevalytos,
o saulė, alyva, kraujai, dinamitas!

Penktadienis, 1937 m. kovo 5 d.

Naktis jau seniai padžiovė savo kailinius seklyčioj ant horizonto. Tamsu. Tamsu ir kazematuos. Tik budėtojo kambary kilovatai nokautu paguldė tamsą. Elektros lemputė šaipos primerkus vieną akį, laikrodį spiaudo sekundes, minutes... Rodiklis išpekojo dvejetuką ir... mechanizmas sunkiai, sunkiai sukosėjo du kartu.

Tvirčiau suspaudžiau šautuvą, o akių vokus vistiek merkia 2 atmosferų slėgimas. Toli, toli girdžiu lakštingalų čiulbėjimą... Žiemą langai uždaryti, tad iš kur tas čiulbėjimas? Ach, tai mano kolegų knarkia, kilnodami kariškas krūtines. Kažkas paleidžia kakaš ryng: „Maryte...“ Atseit intonuoja viduramžių riterį, klūpantį prieš damą. „Vargšui galvą susuko kaip pakulų kuodelį“, pagalvojau. O akių vokus jau 5 atmosferų slėgimas užgulė. Akyse ėmė vaidintis tokia graži, gracinga, minkštutė... kariūniška lova. „Pareiga, pareigos, tarnyba...“ Lyg kas lazda tvoja į galvą. Prakiuro mintys apie poilsį.

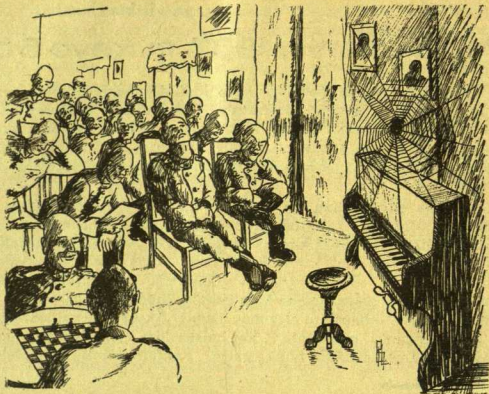
Kas man, kad pavasaris palšas ir plikas
už dviejų savačių, berods, juk, Velykos!

O gelsvas chaose, pintardini zuiki,
ar tam sunkūs batai ir valiuta smulki,
kad skrietum užspirgytų blynų skauradoj,
ar kopti viršūnėm į Siera-Nevada?

Aš dvasios galūnas, supuosi putose,
kurias taško rausvi erzilai žaliukai
aš... aš...

Čia atsiprašau, kūrybos ekstazėj buvo mane nutraukęs staigus širdies priepuolis, nuo susijaudinimo ir blogo... blogo raudonųjų ir baltųjų kraujo rutuliukų santykio, atseit transformacijos koeficiento, kuris, kaip jau žinot, yra formulė, o formulė ir grynas menas skirtingi kaip Juozas ir Stasys ar kaip kuopininkas ir viršila, todėl kūrinių tąsa pasirodys žymiai vėliau, atseit — kada praeis susijaudinimas...

O susijaudinimas — tai baisi liga (lot. mandražum), tai sunkant, chroniška liga, kurios inkubacijos periodas prasideda savaitė prieš egzaminus, (tada ji užkrečiama!), per egzaminus krečia drugys ir dantis ant danties pataiko tik, techniškai tariant, išminus sankabą, o po egzaminų bacilos koncentruojasi raumenyse ir gyslose, todėl verčiantis ant turniko pritrūksta ketvirtadalio rato ir riečiant kojas blaizdos dreba, kaip piaunamo avino uodega.

Kur dingai tu mūsų, brangioji dainele!

Jei laukiant kokios Bronės minutės virsta valandomis, tai budėtojuji užmigus kelias minutes, jos gali virsti... paromis.

Įtraukiau kokį kubinį metrą oro į plaučius, krūtinė išsipūtė: besarmatė ėmė mėgdžioti gimnastiką instruktuojantį kar. Trečioką... Širdis ėmė traukti į 5 kazematą pas savo gryniausius collegas. Vid. tarn. stat. padarė mus tikrais broliais: štai mūsų devynių milinės susikibę rankovėmis ir šalmai bučiuojasi plieninėmis lūpomis... 5 kazematas — garsenybių kazematas. Pagal statistiką gyvena jame: 1 filosofas, 1 solistas, 1 futbolistas, 1 klounas, 1 sunk. svorio čempionas-boksierius, 1 savarankiško gyvenimo idėjos skleidėjas, 1 smuikininkas, 1 lėkščių ir kirvių balansuotojas, 1 miesto lankytojas ir Nėlės garbintojas, na pagaliau ir aš — taip pat garsus, nes ūgiu pats mažiausias mūsų kazemate. Visi pasižymėję jau nuo pat mažens. Labiausiai — futbolistas ir apskritai sportininkas kar. Ripsis. Jau prieš 20 metų du kartu padarė salto mortale iš lopšio, paūgėjęs kartą nuplaniravo su varnos gūžta iš pūšies. Atsimenu, poligone prie katilo visados jis pirmas atbėgdavo. O vieną dieną, kai saulė spiovė pro poligono medžių viršūnes, atmatavo mūsų sportininkas Ripsis 100 metrų ant smėlio, finiše pastatė kar. Kirvį, starte nukarėjo tris įkyrius uodus ant pakaušio ir pasileido bėgti. 100 metrų taip ir sutirpo po kojomis... Finišas, atseit kar. Kirvis, konstatavo, kad bėgo lygiai 7 sekundes! Pasaulio rekordas sunaikintas kaip olandiškas sūris per pusryčius! Nežinau kaip tas pasibaigė. Sako, kad būrio vadas patarė mūsų sportininkui daugiau treniruotis ir laikrodį

Kudirkos laiptais

Kariūnas Vacys dešros pririetęs
ir... nebepalikęs, kad antri būt pietūs,
kazemate užsnūdo valandėlę menką.
Štai žiūri pas jį kuopininkas slenka!

„Žinai, kariūne, vargas spaudžia!
Ir širdis taip pikta, nieks nesnaudžia...
Tai ant tuščios dūšėlės valkiuojuos per dieną,
kad galėčiau duot kam nors valandėlę vieną.

Jei tokių kariūnų, kai tu, nelauktum,
tai imtum, rodos, tuoj ir pasismaugtum!“
„Ar tai gal būt?“ — „Oi, sakau teisybę?
Pažįsti, Vaclav, manąją duosnybę.

Dažnai nubausti vieną kitą tenka:
na, imk sveiks — štai valandėlę menką...
Kai grynu savo triūsą ją atstovėsi,
su batais ant lovos niekad negulėsi...“

Pagyrimo kuopininks visai neminėjo,
O Vacys to, o ne valandos malonėjo...
Kuopininkas valandą su noru teikia,
nes jam pačiam jau stovėt nereikia.

---

nunešt pas laikrodininką, laikrodžiui esą reikia patepti sekundininką
ir išvalyti visi rekordai...

Kita 5to kazemato žvaigždė — filosofas Čėsys. Dar tada, kai
iš smėlio bulkas kepdavo, jis jau pasižymėjo. Išdėstė tėveliui, kad jo
maža sesutė niekam netikusi: gavusi saldinių ne jam atiduodavusi,
o pati suvalgydavo — juk moterys ir taip esančios saldžios. Dabar
mūsų filosofui, karišku terminu sakant, galvos keteroj — atvira vie-
tovė ir daug plaukų išvestų iš rikiuotės. Kišeniuj — didžiausias są-
siuvinys aforizmų. Jei pradėsi su juo ginčytis — paskandins tuose
aforizmuose. Turėsi už šiaudo griebtis arba nešt kulnus iš kazemato.
Jei nori skyrininkas įrodyti, kad filosofo šliurės dulkėtos — būtinai
turi mundirą mesti, per daug karšta pasidaro. Pasikalbėjimo galas —
išvada: filosofo šliurės ne dulkėtos, o tik šiaip sau — pilkos odos...

Boksieriaus-imtininko neminėsiu, žinot — nepatogu, o be to,
nenoriu Velykų atostogų parvažiuoti su atvirksčiomis žiaunomis, o
vietoį nosies parvežti kokią tai beformę masę.

Povelykiniai apdūmojimai...

(Gaida tango „Paskutinis sekmadienis“)

*Dabar nelaikas jau simuliuoti:
Atostogos baigėsi...
Atėjo dienos graudingos, o „kálnas“ aukštesnis
Ir kuprinė... vėl ant pečių...*

*Ach, tos baltos pirštinaitės...
Šiandie mes išsiskirsim
Ir apleis mus mergaitės,
Nors neilgai...*

*Pirmutinis pirmadienis...
Ginklas taip tepaluotas,
Batai dar „nevaksuoti“...
Oi, kas čia bus...*

*Daug tokių pirmadienių turėsime,
O kur dingsim — būrio vadas žino...*

*Pirmutinis pirmadienis...
Šiandie taip miego noriu,
Pilna galva kažkokių korių
Ne smegenų...*

*Vieno tik laukiu,
Vieno tik trokštu:
Kada mes lipsim nuo kalno;
Duok man šiandieną dešrų ir... bokalą,
Paskui te į galvą man kala...*

*Pirmutinis pirmadienis...
Būrininke mano,
Būk meilus ir malonus
Bent vieną kart...*

*Pirmutinis pirmadienis...
Atostogos sapnuotos,
Atostogos svajotos
Pasibaigė...*

IS-SIS MŪŠŲ LITERATŪROS, DAINŲ IR MUZIKOS VAKARAS — PUIKUS MENIŠKŲ JĖGŲ PASIRODYMAS

Š. m. kovo 13 dieną visos Karo Mokyklos auklėtinių bendromis jėgomis įvykęs literatūros, dainų ir muzikos vakaras praėjo ypatingai gerai. Iš dalies tenka apgailestauti, kad šis vakaras buvo uždaras. Vakarų programos išpildymas visiškai sunaikino pažiūrą, kad Karo Mokykloje nėra pakankamai meno pajėgų.

Į vakarą atsilankęs Mokyklos Viršininkas savo atidarymo kalboje pareiškė pasitenkinimą, kad kariūnai bei aspirantai, nežiūrint didelio užsivertimo tiesioginiais darbais, suranda laiko pareikšti savo originalinei kūrybai. Juk kur kas esą naudingiau šitaip sunaudoti laisvą laiką, negu netiksliai jį leisti nežinant ką veikti.

Be Mokyklos Viršininko į vakarą dar atsilankė Mokyklos Inspektorius, bataliono vadas, ūkio viršininkas, kuopų vadai ir dalis jaunesniųjų karininkų. Kursantai, kariūnai ir aspirantai susirinko be svečių.

Po M. V.eko įžanginio žodžio sekė programa, kurią išpildė šie dalyviai: asp. Jurkūnas, kar. gr. Raugas, asp. Petraitis, kurs. Tamulaitis, kurs. Dičius, asp. Bražėnas, kar. j. p. Rinkūnas, kar. gr. Karmazinas, asp. Markušelis, asp. Labanauskas, asp. Vaitiekavičius, kar. gr. Bulota, kar. gr. Jučys, asp. Širmenis, asp. Serevičius, kar. gr. Aleksandravičius, asp. Jakelaitis ir asp. Vazalinskas.

Kadangi dalis skaitytų kūrinių talpiama jau šiame „Kariūno“ numeryje, gi patsai vakaras buvo išsamiai ir pakankamai objektyviai recenzuotas š. m. „Kario“ 12 nr., todėl plačiau kalbėti apie kiekvieną literatūrinės bei muzikalinės programos dalį vargu ar bėra tikslo.

Iš viso tenka daryti išvadą, kad tokie vakarai būtų labai pageidaujami. Teko patirti, kad Kariuomenės Štabo Spaudos ir Švietimo Skyrius, sužinojęs apie ruoštą mūsų vakarą, pareiškė

KRITIKA IR BIBLIOGRAFIJA

„Mūsų Žinynas“ Nr. 1 136 psl. 1937 m.

Leidžia Krašto Apsaugos Ministerijos Kariuomenės Štabo Spaudos ir Švietimo Skyrius.

„Mūsų Žinynas“, kariškas mėnesinis žurnalas, šiais metais išėjo pertvarkytas tiek turinio, tiek formato atžvilgiu.

Formato atžvilgiu „Mūsų Žinynas“ dabar mažesnis negu buvo — priartintas krašto apsaugos ir švietimo ministerijų leidžiamų vadovėlių formatui. Turinio atžvilgiu „Mūsų Žinynas“ užsibrėžė būti daugiau gyvenimiškas. Vedamuoju įdėtas kariuomenės vado gen. št. plk. Raštikio platus straipsnis „Naujuosius Metus pradedant“. Jame išdėstytos mintys žurnalo persitvarkymo, turinio keitimo bei spaudoje bendradarbiavimo reikalu.

Dėl „Mūsų Žinyno“ persitvarkymo Kariuomenės Vadas pasisakė šitaip: „Pirmiausia tenka žiūrėti į „Mūsų Žinyno“ persitvarkymą ne kaip į pagrindinę reformą, bet tik kaip į tinkamą mesnį žurnalo prisitaikymą prie naujų gyvenimo, kariuomenės ir savo skaitytojų reikalavimų. Toks prisitaikymas yra ne visiškas atsisakymas nuo

pageidavimą, kad toks vakaras būtų iš Karo Mokyklos pertransliuojamas per Kauno radio stotį. Ar tokia transliacija įvyks, dar nežinia, bet Spaudos ir Švietimo Skyriaus susidomėjimo faktas mus džiugina ir, gal būt, dar daugiau skatina dirbti.

Ta pačia proga primintina kariūnams-kandidatams, kad jie taip pat laikomi Karo Mokyklos šeimos nariais ir nieks nežiūri į jų bendradarbiavimą abejingai.

Krs.

senesniųjų savo pagrindinių uždavinių ir tikslų, ne pagrindinių gairių keitimas, ne pataikavimas kai kieno norams, ne aklas kitų pamėgdžiojimas, bet tik realus gyvenimo reikalavimų supratimas ir tinkamas į juos reagavimas — tai tik judrus gyvenimo pažangos reiškinys“.

Toliau Kariuomenės Vadas pabrėžė, kad „Mūsų Žinynas“ turi būti ne vien karo mokslo žurnalas, kaip iki šiol buvo, jis pertvarkytas todėl, kad „priebrėndu trys svarbesni pageidavimai, būtent:

1) sustiprinti mūsų kariuomenės ir mūsų kariškosios minties ugdymą, mūsų gyvenimo reikalų svarstymą,

2) padaryti žurnalą populiareesnį bendrajam mūsų kariuomenės viršininkų daugumai, t. y. ir jaunesniesiems vadaams, ir

3) duoti skaitytojams daugiau konkretiškų ir praktiškų žinių ir nurodymų ne tik kariško mokymo, bet ir kariško auklėjimo srityse.

Toliau Kariuomenės Vadas pabrėžia, kad „Mūsų Žinynas“ turėtų kelti, svarstyti ir nagrinėti pirmoje eilėje „mūsų tautos saugumo stiprinimo reikalus, mūsų karinį pasirengimą, mūsų sąlygoms tinkamus mokymo ir auklėjimo reikalavimus ir metodus; skelbti mūsų kūrybines mintis, kurias iškelia pats mūsų gyvenimas, arba kurios kilusios pačios turėtų veržtis į mūsų gyvenimą ir ten užimti tinkamas sau vietas; iš tų rašinių turėtų išsikristalizuoti mintys ir išvados, kurios be kitko tikėtų ir mūsų kariškiems statutams, vadovėliams ir taisyklėms sudaryti arba juos papildyti ir pataisyti.“

Dėl šių minčių Kariuomenės Vadas pasisako ne todėl taip sąkas, kad būtų linkęs viską svetima neigti: „kas kitų jau išgalvota ir išbandyta, tuo turime naudotis, kaip bendrais kultūros pažangos vaisiais, bet neturime akiai

sekti kitus. Iš svetimų minčių ir pasiekimų visada turėsime daugiau naudos, jei jas ne akiai seksime arba pamėgdžiosime, bet mokėsime tinkamai pritaikyti savo sąlygoms ir reikalavimams“. Ir toliau sako: „greta to neturėtume užmiršti, kad neužtenka tik iš svetimų skolintis, reikia ir patiems kurti. Tos savosios kūrybos ir norėtusi daugiau matyti visame mūsų gyvenime, taigi ir kariškoje spaudoje“.

Kariuomenės Vadas pasisako, kad „Mūsų Žinynas“ skiriamas visiems mūsų karininkams ir net pažangesniems puskarininkiams.

Pabrėžia, kad kariškas auklėjimas yra vienas iš svarbiausių faktorių atskiro kovotojo, vado, o tuo pačiu ir visos kariuomenės stiprumo ugdymo darbe, todėl „Mūsų Žinyne“ turi būti rašoma ir kariško auklėjimo temomis.

Kariuomenės Vadas pasisako ir sveikosios kritikos reikalu tarp kitko šitaip išsireiškdamas:

„Tad kas gero, neturime slėpti, bet iš antros pusės nebijokime kelti viešumon ir mūsų gyvenimo trūkumus, nes mano nuomone pagarbos yra vertas ne tas, kas matydamas gyvenimo blogumus juos toleruoja ir nuleidęs rankas tyli, bet tas, kas negali ramiai į juos žiūrėti ir drąsiai ieško gerų priemonių toms negerovėms pašalinti arba jas pataisyti. Sveika, bešališka, objektyvi, rimta, rami ir padori kritika ir savikritika yra naudinga ir reikalinga, todėl tokios kritikos neturėtų vengti nei „Mūsų Žinynas“, nei „Kardas“, nei kiti spaudos organai, tik šiame reikale, kaip ir visur kitur, turi būti saikas t. y. negalima paskęsti tik vienoje kritikoje ir visur ieškoti tik neigiamybių, nematant čia esančių, o todėl ir viešai keltinių ir gerų, pagyrimo ir paskatavimo verty, aplinkos dalykų. Gyvenimas, kaip jau minėjau, susideda iš neigiamų ir teigiamų reiškinių. Teigia-

mus turime paryškinti, neigiamus pa-
taisyti, išlyginti.

Pati kritika turi būti ne griaunamojo,
bet kuriamojo, kūrybiško pobūdžio.
Nesunku yra kritikuoti, bet daug sun-
kiaiau yra per kritiką konkrečiai nuro-
dyti, kaip kalbamas reikalas turėtų bū-
ti sutvarkytas, ir kokių konkrečių prie-
monių reikėtų griebtis vienai bei kitai
sričiai geriau ir tinkamiau sutvarkyti,
skaitantis pirmiausia su reališkomis mū-
sų gyvenimo sąlygomis“.

Kariuomenės štabo viršininkas gen.
št. plk. Černius savo linkėjimą „Mū-
sų Žinynei“ išreiškė šiais žodžiais:

„Man dažnai tenka su Spaudos ir
Švietimo Skyriumi spręsti įvairius klau-
simus propagandos ir švietimo srity.

Kariškoji spauda, kaip ir kiekviena
kita, yra galingas veiksnys skaitytojams
informuoti, gyvenimo reikalams nu-
šviesti, paaiškinti. Nė vienas žurnalas
nebus įdomus, jei jis bus tvarkomas
ir prirašomas tik dvejetainių, trijų ar keleto
asmenų. Ypač rimtam žurnalui reika-
linga sutelkti apie save daug stiprių
jėgų, pasiryžusių ir turinčių norą žur-
nalo vedama linkme patiekti savo skai-
tytojams vertingos literatūrinės medžia-
gos ir kelti jame kūrybiškas mintis tau-
tos gerovei ir krašto progresui tiek sau-
gumo, tiek bendro kultūrėjimo srity.

„Mūsų Žinynas“ kaip karo mokslo,
karinio rengimo ir auklėjimo žurnalas
mums, kariams, itin brangus, naudin-
gas ir reikalingas. Jis skaitomas ir at-
sargos karininko, puskarininkio, šau-
lio, inteligento valdininko, studento ir
šiaip saugumo reikalais besirūpinan-
čio apsišvietusio piliečio.

Sudarytoji Redakcinė Kolegija ir vis
labiau beaugęs karių rašytojų kadras
duoda vilties „Mūsų Žinynei“ tapti
mums visiems dar labiau naudingesniu.

Naujųjų Metų proga aš linkiu, kad
mes visi, tiek jo skaitytojai, tiek bend-
radarbiai mūsų tautos ir valstybės

saugumo reikalais rūpintumėsi ir per
spaudą“.

Redakcinė Kolegija prie „Mūsų Ži-
nyno“ sudaryta šios sudėties: brig.
gen. Pundzevičius, brig. gen. Vitkaus-
kas, brig. gen. Tallat-Kelpša, brig. gen.
Popeliučka, int. plk. Navakas, plk. inž.
Gustaitis, brig. gen. Musteikis, gen.
št. plk. Karvelis, gen. št. plk. Žilys,
gen. št. plk. Giedrys, gen. št. plk. Gri-
nius, gen. št. plk. Gustaitis, plk. Tu-
mas, teis. plk. Mieželis, sanit. plk. gyd.
Ingelevičius, ginkl. plk. ltn. dr. Lesaus-
kis, plk. ltn. Jasulaitis, plk. ltn. Ba-
bickas, gen. št. plk. ltn. Rapšys, gen.
št. plk. ltn. Reklaitis, gen. št. plk. ltn.
Sidabras, plk. ltn. inž. Jurskis, mjr. inž.
Vitkus, jūrų ltn. Labanauskas.

Redakcinė Kolegija savo žodyje į
gerb. bendradarbius ir skaitytojus ši-
taip pasisako:

„Mūsų Žinynas“ įžengė į Naujuo-
sius Metus su naujais sumanymais ir
konkrečiais darbais. Tuos darbus jau
matome šiame numery. Jame norima
suburti daugiau jėgų bendram kūry-
biniam darbui. Tuo tikslu sudaryta
ir Redakcinė Kolegija.

„Mūsų Žinynas“, iki šiol atstovavęs
daugiau karo mokslui, nuo šių Naujųjų
Metų savo temomis stengsis būti dau-
giau gyvenimiškas savo reikalų nagri-
nėtojas, savo kariškosios minties kū-
rėjas. Vyriausiu savo šūkiu jis įsira-
šė „Karo mokslo, karinio rengimo ir
auklėjimo žurnalas“. Tie dalykai jam
labiau ir rūpės.

Kariškąja spauda daug rūpinasi ir
mūsų vadovybė ir jai gerėti noriai pa-
deda. Šiame „Mūsų Žinyno“ numery
Kariuomenės Vado straipsny išdėsty-
tos mintys sudaro „Mūsų Žinynei“ ir
jo bendradarbiams programinius dės-
nius. Čia randame minčių ir konkre-
čiųjų temų reikalą.

„Mūsų Žinyno“ redagavimo sistema
palikta ta pati, mums labiau tinkanti

— mišrioji, t. y. „Mūsų Žinyne“ nebus atskirų skyrių pagal specialybes arba ginklo rūšis: pėstininkų, artilerijos, kavalerijos, aviacijos ir t.t. Į „Mūsų Žinyną“ bus dedami visų specialybių straipsniai.

Skyrius „Kitų valstybių kariuomenės“ suskaidytas į du skyrius: iš jo padaryta „Mokslinė apžvalga“ ir „Karinė kronika“. Tai atrodo tiksliau, nes kronikos žinios bus atskirtos ir nebebus dedamos tarp mokslinio pobūdžio žinių — taktikos, strategijos, mokymo, auklėjimo, karinio rengimo ir kt., sudarytų iš rimtesnių bei įdomesnių straipsnių santraukų ar kitų literatūros šaltinių.

Redakcinė Kolegija stengsis telkti mūsų kūrybines jėgas apie „Mūsų Žinyną“ ir apskritai apie mūsų kariškąją spaudą. Ji stengsis dirbti, padėti kariškosios spaudos jauniesiems bendradarbiams, kurie tik į ją ar į jos narius kreipsis. Mes tikime, kad visi dirbami drauge ir darniai, „Mūsų Žinyno“ redaktoriui šį darbą rūpestingai tvarkant, išvystysime darnų kolektyvinį darbą, kuris spaudos tobulėjimui yra būtinas. „Mūsų Žinynas“ — mūsų kariškosios minties kūrėjas. Bendradarbiaukime.

„Mūsų Žinyno“ redakcija, painfor-
muodama gerb. bendradarbius ir skai-

tytojus apie žurnalo persitvarkymą, pasisako, kad Kariuomenės Vado straipsnio mintis ji ima kaip naujas „Mūsų Žinynei“ gaires.

Šiame „Mūsų Žinyno“ numery toliau rašoma šiais klausimais: taktika ir vadovavimo technika, dėl šaudymo knygos, dėl komandavimo stažo, technikos specialybės, pėstininkų žvalgų parengimo, kitų valstybių kariuomenių taktikos pažinimo reikalu, dėl mūsų žemėlapių 1:100000, apie žinių rinkimą pėstininkų pulke, dėl senų kariškovų mokymo, skyrininkų parengimo reikalu, apie šaudymo mokymą prancūzuose, apie artilerijos grupės manevro vykdymą, apie torpedinius katerius ir jų uždavinius.

Toliau eina įdomūs skyriai „mokslinė apžvalga“, „karinė kronika“ ir „kritika ir bibliografija“.

Reikia tikėtis, kad šitoks „Mūsų Žinyno“ persitvarkymas labiau prisitaikant prie naujų gyvenimo, kariuomenės ir savo skaitytojų reikalavimų, patrauks skaitytojus, įneš daugiau gyvybės ir bus naudingesnis.

„Mūsų Žinyno“ 2 ir 3 Nr.Nr. visiškai išlaiko paimtą kryptį — aktualūs, gyvenimiški, originalūs.

Mes linkime „Mūsų Žinynei“ geropasisekimo.

MŪSŲ SPORTAS

ŠACHMATAI TARPKUOPINĖS KOVOS

Po gana ilgios kovos tarp kuopų mokyklos nugalėtoju tampa 1-a k. kuopa, nugalėdama visas kitas komandas.

Pirmiausia 1-a kadro kuopa aštuoniuose lentose rungtis prieš 1-ą aspirantų kuopą ir laimi rezultatu $10^{1/2}:5^{1/2}$.

P.L.P. KARO MOKYKLA — L.G.S.F. — $11^{1/2}:4^{1/2}$.

Nugalėjusi gražiu rezultatu Š.Š. Kovą, Karo Mokyklos šachmatų rinktinė pasikviečia gana žymų priešą — L.G.S.F., kuris puikiai kovoja ir Kauno pirmenybėse. Žaidžiama net 16-oj lentų. Kad ir prieš stiprų priešą mūsų rinktinė laimėti rezultatu $11^{1/2}:4^{1/2}$.

Rimta problema

Toliau 1-a k. kuopa lošia prieš kursantų kuopą šešiose lentose ir laimi $8^{1/2}:3^{1/2}$.

Bene atkakliausias priešas — tai 2-a aspirantų kuopa. Po įtemptos kovos 1-a kadro kuopa laimi 5:3.

Paskutinės rungtynės prieš K. M. liktinius puskarininkius duoda 8:4 1-os kadro kuopos naudai. Tuo 1-a kadro kuopa užfiksuoja sau mokyklos meisterio vardą.

Kova graži ir įtempta. Mūsų rinktinė

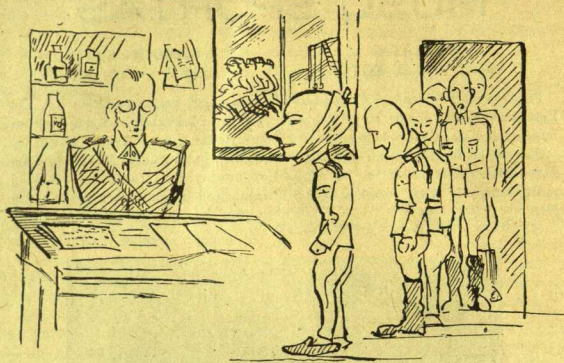
Asp. Daugėlos nuotr.

nė iš karto prispaudžia priešą, ir tas vaizdas nesikeičia iki galo. Vos dvi priešo lentos sugeba partijas laimėti. Penkios sužaidžia lygiomis, visos kitos pralošia.

Pažymėtina graži 1-os lentos — asp. Šiliūno—Vaitonio partija, kurią mūsų meisteris Vaitonis nesugeba laimėti ir po įtemptos kovos turi sutikti su lygiosiomis.

Reikia manyti, kad mūsų rinktinė pamėgins sužaisti ir prieš Kauno meisterį — „Spindulį“.

Po nenusisekusių f. rungtynių

Š.Š. Kovas — KARO MOKYKLA 0:6

Š. m. vasario mėn. 28 d. buvo sužaistos draugiškos šachmatų rungtynės Š.Š. Kovas — Karo Mokykla šiame sąstate:

- 1 lenta p. Kulikauskas — asp. Šiliūnas
- 2 „ kurs. Dabkevičius — p. Kozėniauskas
- 3 „ p. Zajėnškauskas — asp. Medickis
- 4 „ asp. Maciūnas — p. Šapkauskas
- 5 „ p. Jurkšaitis — kar. j. p. Rimkūnas
- 6 „ kar. gr. Valevičius — p. Mušinskas

Svečiai koviečiai rimtesnio pasipriešinimo neparodė ir nė vienoj lentoj neteko matyti rimtesnės pozicinės kovos.

Nepraėjus dar nė valandai nuo rungtynių pradžios, jau IV-oj lentoj baltieji endšpylyje gražia kombinacija įgauna praeinantį eilinį ir priverčia priešą pasiduoti. Greit po to ir III-oj lentoj

kovietis paguldo savo karalių. V-oj lentoj viduryje partijos juodieji netikėtai užpuola baltąjį karalių ir duoda matą. Jau 5:0 K. M. naudai. Netrukus ir II-oj lentoj juodieji patenka į neišvengiamą matinę padėtį ir pasiduoda. Iš eilės paguldo savo karalius koviečiai I-oj ir VI-oj lentoj.

Bendras rezultatas — 6:0 Karo Mokyklos naudai. **S.**

I-OS FUTBOLO RUNGTYNĖS

1937 M.

tarp Karo Mokyklos II kom. — Š. Š. Kovo II kom., įvykusios balandžio 11 d. II-oje aikštėje, davė netikėtumą — pralaimėjome 4:2!

O juk buvome, lėme puslaikyje žaisdami ir prieš vėją ir prieš saulę, atsiekė 2:1 savo naudai!

Na, bet bloga pradžia dažnai atneša gerą pabaigą. Lauksime ryžtingesnio kariūnų žaidimo. Girdėti, kad I-oji komanda nerimstanti po tokio II-osios komandos pralaimėjimo. **Krs.**

Vilniaus Fronto Kovotojai—Vilniaus Geležinio Fondo Rėmėjai

Vilniaus Geležinio Fondo Komitetas, pradėjęs savo darbą 1932 metais, per penkerius metus subūrė savo eilėse šimtus tūkstančių geriausių Lietuvos sūnų. Vilniaus pasus įsigijo nuo aukščiausių Lietuvos visuomenės viršūnių ligi eilinių darbininkų, nuo šimtamečių senelių ligi vos pradedančių suprasti Vilniaus reikšmę vaikučių. Į tuos pasus įlipintų ne vienas šimtas tūkstančių ženklelių liudija, kad dėl Vilniaus kovoja visi Lietuvos piliečiai.

Dabar atėjo laikas parodyti visam pasauliui, kiek mūsų yra ir palikti būsimosioms kartoms paminklą, kuris rodytų, kaip lietuvių tauta kovojo dėl Vilniaus. Tam pasiekti Vilniaus Geležinio Fondo Komitetas skelbia

VILNIAUS PASŲ REGISTRACIJA.

Registraciją veda Vilniaus Geležinio Fondo ir Vilniaus Vadavimo Sąjungos skyriai, Šaulių Sąjungos būriai ir kitos visuomenės organizacijos, kurios visuomet uoliai rėmė Vilniaus Geležinį Fondą.

Visi turime savo pasus įregistruoti.

Mūsų eilėse neturi būti neįvykdžiusių savo pareigos.

Tie pasai, į kuriuos bus įlipinta nemažiau, kaip už 3 lt. Vilniaus ženklelių, turės būti įteikti vietos V. V. S-gos skyriams, kurie juos atsiųs į Kauną V. G. Fondo Komitetui. Centre jie bus suregistruoti, kad galėtų dalyvauti skiriamų premijų laimėjime.

Tad visi suglauskime savo eiles ir jas patikrinkime!

Vilniaus Geležinio Fondo Komitetas.

KARIŪNUI ATSIŪSTA:

Kadetas 2 ir 3 Nr. Nr.
Mūsų Žinynas 1, 2 ir 3 Nr. Nr.
Kardas 4, 5, 6 ir 7.
Moteris ir Pasaulis 1 Nr.
Studentų dienos 1 Nr.
Mūsų Vilnius 1—7 Nr. Nr.
Ugniagesis, 3 Nr.

K A R D A S

Lietuvos Karininkų Laikraštis, eina dukart per mėnesį.

KARDAS svarsto kariuomenės, krašto gynimo, karo mokslo ir meno reikalus.

KARDUI rūpi tirti savo krašto apsaugos ir jos resursų klausimai, stiprinti tarp kariuomenės ir visuomenės dvasios vienybę ir aiškinti visuomenės vaidmenį krašto gynimo darbe.

KARDE dedamos žinios iš mūsų ir kitų valstybių kariuomenių gyvenimo.

KARDAŲ leidžia KARININKŲ RAMOVĖ.

Redaktorius: plk. lt. Sližys.

Prenumerata: Lietuvoje: metams — 18 lt.; 6 mėn. — 9 lt.; 3 mėn. — 6 lt.; Atskiro nr. 1 lt. Atsargos karininkams: metams — 12 lt., 6 mėn. — 6 lt. Užsieny, be Latvijos ir Estijos, dvigubai brangiau. Skelbimai pagal susitarimą.

ADRESAS: „KARDAS“, KAUNAS, MIŠKŲ G-VĖ NR. 10

JAU XIX METAI GYVUOJA

K A R Y S

įdomus ir gražus mūsų kariuomenės savaitinis laikraštis. Jo gražūs viršeliai, kariniai paveikslai, atsiminimai, apsakos, eilėraščiai ir kitokie skaitymai traukia kiekvieną, ypač jaunimą. „Kuprinės pabiros“ visus linksmi nuteikia.

KARYS kasmet tobulėja, ir tai aiškiausiai pabrėžia kiekvienais metais sparčiai didėjanti skaitytojų šeima.

Neatsilik ir Tamsta, neišsirašęs šiems metams KARIO.

KARIO kaina: puskarininkiams ir kareiviams, išsirašant sau arba savo namiškiams ir moksleiviams, išsirašantiems per karinio rengimo instruktorius, — metams 5 litai, 6 mėn. — 3 litai, 3 mėn. — 2 litai. Karininkams, atsargos kariams ir visiems kitiems — metams 6 litai, 6 mėn. — 4 litai, 3 mėn. — 2 litai.

Adresas: KARYS, Miško g-vė 10 nr., Kaunas

Šaulių S-gos
organas

T R I M I T A S

gyvai nagrinėja krašto gynimo klausimus. Eina XVIII metais, kas savaitę, ketvirtadieniais.

Prenumeratos kaina metams 5 lt.

Adresas: Kaunas, Laisvės al. 20, telef. 22663.